

Otevřela se cesta
pro navýšení místního
koeficientu na určité
nemovitosti

Odměny
zastupitelů
a jejich součet

Téma:
Jak spolupracovat
s ukrajinskými
municipalitami

Nové
hygienické
normy
usnadní vznik
nových škol

**Energetická konference již 12. a 13. října 2023
v Kongresovém centru Praha**

1. ROČNÍK KONFERENCE ENERGETICKÉ VÝZVY A LIMITY OBCÍ A MĚST

Kdy: 12.–13. října 2023
Kde: Kongresové centrum Praha

Přijměte pozvání na první ročník svazové konference zabývající se energetikou. Proč?

Jednou z největších výzev, kterým čelí společnost, je zajištění dostatečného množství energie.

Jak se na ně mají obce a města připravit?

Konference představí aktuální trendy v oblastech, jež obce a města musí znát a orientovat se v nich.

O čem budeme hovořit? Nejdůležitějšími tématy budou:

- Tvorba strategií a energetických koncepcí
- Aktuální legislativa týkající se komunitní energetiky, působnost a pravomoci regulátora
 - Sdílení elektřiny v praxi – jak to funguje
 - Obec jako zákazník
 - Finance – kde na to vzít (nejen dotace)
 - Energetika v evropském kontextu
 - Dobrá praxe

S kým budeme moci diskutovat?

Pozvali jsme pro vás nejvýznamnější specialisty v oboru z veřejné sféry, energetických firem z Česka i ze zahraničí.

Mezi řečníky budete moci potkat osobnosti, jako jsou **René Neděla**, zástupce vrchního ředitele Sekce energetiky a jaderných zdrojů Ministerstva průmyslu a obchodu, **Markéta Zemanová**, členka Rady Energetického regulačního úřadu, **Radim Černý** z ČEZ Distribuce, **Jan Zápotočný**, člen představenstva E.ON, **Mirek Topolánek**, předseda výkonné rady Teplárenského sdružení ČR, **Stanislav Votruba**, vedoucí sekce Koncepce sítě PRE Distribuce, a. s., Praha, **Kamil Čermák**, předseda představenstva a generální ředitel ČEZ ESCO, **Štěpán Chalupa**, předseda Komory obnovitelných zdrojů energie, **Jan Kříž**, vrchní ředitel sekce ekonomiky životního prostředí MŽP, a další.

Na konferenci se představí i některé zainteresované společnosti. S odborným programem zároveň připravujeme také výstavu, která poskytne firmám příležitost představit vám svá řešení a produkty z oblasti energetiky.

V případě zájmu o prezentaci vám rádi předáme podrobnější informace.

Registrujte se na www.smocr.cz:

Registrační poplatek pro zástupce členů SMO ČR:

do 30. 9. 2023 1 210 Kč s DPH (1 000 Kč bez DPH)
po 1. 10. 2023 1 815 Kč s DPH (1 500 Kč bez DPH)

Registrační poplatek pro nečleny SMO ČR:

do 30. 9. 2023 3 025 Kč s DPH (2 500 Kč bez DPH)
po 1. 10. 2023 4 235 Kč s DPH (3 500 Kč bez DPH)

SKUPINA ČEZ

Podrobnější informace budeme průběžně zveřejňovat na našich stránkách: www.smocr.cz,
případně můžete kontaktovat Martinu Lehmannovou, e-mail: lehmannova@smocr.cz, tel.: 723 041 636.

Vážené kolegyně a kolegové, milí čtenáři,

dovolte mi nejprve vyjádřit obdiv, jak velká většina z Vás provedla svá města a obce uplynulými roky postíženými dopady covidu, energetickou krizí a v poslední době i nároky, které na nás všechny klade zvládnutí krize spojené s válkou v bezprostřední blízkosti Evropské unie. Zároveň je mi ctí být součástí Svazu, společenství, které sdružuje ty, kdo mají na starosti budoucnost našich měst a obcí.

Já sama zastávám od roku 2014 úřad starostky města v Litvínově a i pro nás byly poslední roky nelehké. Tyto události se podepsaly na změnách prioritách financování z rozpočtu, museli jsme opětovně posoudit přínos jednotlivých připravovaných akcí k celkovému rozvoji města, bylo nutné bedlivě posoudit, které z nabízených dotačních titulů znamenají pro naše město reálnou přidanou hodnotu a zda nám díky vyžadované spoluúčasti nebudou tyto prostředky v budoucnosti chybět na projekty potřebnější. Díky tomu pro nás vyvstala otázka, zda je dobré, aby byly municipality v České republice opravdu tak závislé na dotacích libovolného původu a zda by velkou část projektů neměly být schopné financovat samy díky úpravám rozpočtového určení daní. Nicméně, i přes popsané potíže můžu s hrdostí uvést řadu investic, které se nám v minulých letech podařilo v Litvínově uvést do provozu. Mezi ně patří např. výstavba nového mostu, rekonstrukce učeben v základních školách, revitalizace dětských hřišť a sportovišť, obnova Pilařského rybníka s přilehlým parkem atd.

Mou prioritou v pozici starostky je pochoptitelně hlavně rozvoj naší lokální komunity v Litvínově, ale zároveň jsem si zachovala vášeň pro evropské dění, která ve mně zůstala z dob mého téměř šestiletého působení v Bruselu, v Generálním sekretariátu Rady Evropské unie. Je pro mě cenné vnímat spojení mezi lokálními a evropskými otázkami. Obě tyto úrovně mají své významné rozměry a společně nám umožňují posunout se vpřed. Přitom ale nejsem sama, kdo vnímá, že evropská úroveň může někdy působit odtržené od každodenní praxe na naší místní úrovni. Tento pocit mě motivoval ke kandidatuře do Předsednictva Svazu na pozici místopředsedkyně pro evropské záležitosti.

Pro nás všechny je nesmírně důležité zaměřit se na nadcházející programovací období EU a zajistit, aby byly naše místní potřeby a cíle promítnuty do evropských strategií. Hlavním nástrojem pro dosažení tohoto cíle by měla být spolupráce s našimi ústředními orgány, europoslanci a českými zástupci ve Výboru regionů EU a v Radě evropských obcí a regionů (CEMR). Pouze společný hlas má potenciál posílit náš význam a vliv při formulaci politik na evropské úrovni, které ale budou svými konkrétními požadavky nakonec ovlivňovat na místní úrovni právě naše město. Této problematice chci věnovat maximum času.

Potenciál také vidím v koordinaci spolupráce českých a ukrajinských měst při odstraňování následků válkou postížených komunit a současně na budoucí cestě do západních struktur (především EU). Tato výzva vyžaduje nejen předávání vzájemných zkušeností, ale především naši solidaritu, která reflektuje hodnoty, které nás spojují jako starosty a primátory měst a obcí v České republice, ale zároveň i jako Evropany.

Věřím, že společným úsilím můžeme dosáhnout mnohem většího dopadu, než kdybychom pracovali odděleně. Jsme tu, abychom se navzájem podporovali, vyměňovali si osvědčené postupy a inspirovali se k novým cestám, jak zlepšit životy našich občanů. Je to hodně těžká práce, ale výsledek stojí za ni. Děkuji za tuto možnost a spolupráci a přeji vše dobré.

*Mgr. Kamila Bláhová
starostka města Litvínově
místopředsedkyně Svazu
pro evropské záležitosti*

Krátké zprávy:

Novela zákona o místních poplatcích	4
Vláda snižuje investiční možnosti obcí o 100 mld. Kč – náraz do finanční zdi bude rychlý	4

Otevřela se cesta pro navýšení místního koeficientu na určité nemovitosti	6
---	---

Novela zákona z dílny MPSV nová místa ve školkách nezajistí	6
---	---

Nové hygienické normy usnadní vznik nových škol	7
---	---

Odměny zastupitelů a jejich součet – jak na to?	8
---	---

Zákon o ochraně oznamovatelů	9
------------------------------	---

Regulace elektrokoloběžek	11
---------------------------	----

Jak na nový web?	12
------------------	----

Intenzivnější meziobecní spolupráci umožní vznik nových společenství obcí	14
---	----

O projektu – vzorová smlouva o dílo na stavební práce – jsme si povídali s hlavními aktéry	18
--	----

Fotogalerie z vyhlášení krajských vítězů Vesnice roku 2023	20
--	----

Téma:

Jak spolupracovat s ukrajinskými municipalitami	24
---	----

Právní poradna	36
----------------	----

Soutěže:

Nejlepší obecní či městský zpravodaj roku 2022	42
--	----

Krajští vítězové Vesnice roku 2023	43
------------------------------------	----

ČASOPIS SVAZU MĚST A OBČÍ ČR

Vychází v nákladu 3000 ks zdarma. Vydává SMO ČR.

Kancelář: ul. 5. května 1640/65, 140 00 Praha 4, tel.: 234 709 711, e-mail: zgrajova@smocr.cz.

ID datové schránky: 5fkgwn3

Za zpracování a obsahovou náplň odpovídá redakce.

Grafická úprava a DTP: Vladimír Spivalo

Tisk: Tiskárna Grafotechna + Uzávěrka tohoto čísla: 31. 8. 2023

MK ČR E 14584

Foto na titulní straně:
Dagmar Spivalová

Výhody pro veřejný sektor

Využijte nadstandardní péči, speciální ceny a další benefity.

- dvouletá záruka na produkty
- platba na fakturu se splatností
 - objednávky na míru
- možnost vlastního obchodníka
 - pronájem produktů
- přehledná nákupní historie i faktury

Více na alza.cz/verejny-sektor

Novela zákona o místních poplatcích

12. červenec 2023, Praha

Senát na své 14. schůzi schválil návrh zákona o místních poplatcích ve znění postoupeném Poslaneckou sněmovnou. Hlavní změny se odehrávají v zavedení poplatkové povinnosti u osoby pobývajících na území obce za účelem komplexní lázeňské léčebně rehabilitační péče. Druhá změna souvisí se zjednodušením a zpřesněním stanovení místních poplatků. Dochází k podrobnější úpravě vyměrování místního poplatku zjednodušenou formou bez vydání rozhodnutí (předepsáním do evidence poplatků). Poplatkový subjekt může požádat správce poplatku i vydání rozhodnutí o vyměření místního poplatku v případě, kdy byl vyměřen pouze předepsáním do evidence poplatků. Správce poplatku nebude muset vydat rozhodnutí v případě, že byl poplatek uhrazen v plné výši ale opožděně, ovšem ještě před vydáním rozhodnutí o vyměření poplatku. V neposlední řadě se upravuje situace, kdy se poplatkový subjekt dostane do úpadku. V takovém případě se poplatek za psy a poplatek za komunální odpad rozdělí na období od 1. ledna do doby, kdy se poplatkový subjekt dostal do insolvence, aby bylo možné uplatnit pohledávku v insolvenčním řízení. Zákon byl dne 18. července 2023 doručen prezidentovi k podpisu.

Vláda snižuje investiční možnosti obcí až o 100 mld. Kč – náraz do finanční zdi bude rychlý

Svaz dlouhodobě kritizuje absenci jakýchkoliv prorůstových opatření. Schvalovat jenom jednu část, která se týká škrtů a úspor, a nevědět, jak ekonomiku nastartovat, je nezodpovědné. „Pokud nebudeme jasně vědět, že navrhované změny nebudou mít protiinvestiční dopady na naše obce a města, nemůžeme balíček podpořit. Budeme to zase jen my, starostové a primátoři, kteří budou následně pomáhat svým občanům. Ostatně jako jsme to v minulosti dělali při covidové epidemii či při náporu uprchlíků,“ uvedl předseda Svazu František Lukl. Svazu vadí nejen ohromné zatížení obecních rozpočtů, ale zejména nedostatečná komunikace ze strany vlády a ministerstva financí. Celé projednávání balíčku bylo nepředvídatelné, bez jasně stanovených čísel jeho dopadů.

„Při našich jednáních jsme vymezili jednoznačně mantinely, za které Svaz už nepůjde. Jednak nedotknutelnost daně z nemovitosti a jednak kompenzace příjmovými daněmi. V žádném případě se tyto kompenzace neměly dotknout daně z přidané hodnoty. A najednou je tady informace, že ponechání daně z nemovitosti v režii měst a obcí půjde na konto všech sdílených daní. A to je pro nás prostě absolutně nepřijatelné,“ konstatoval na tiskové konferenci koncem srpna František Lukl.

Že se s městy a obcemi vláda odmítá bavit, přijde nepochopitelné asi všem starostům. Předseda Komory statutárních měst Miroslav Žbánek k tomu podotkl: „Naše města jsou prodlouženou rukou výkonu státní správy, aniž je tato služba ze strany státu plně hrazena, poskytují klíčové služby v rámci systému veřejné správy a z velké části naplňují většinu veřejných politik státu. Každou korunu, kterou dostanou obce a města do svých rozpočtů, převádíme našim občanům do provozních služeb obce, investic a podpory komunitního a zdravého života. Naopak vládou způsobený propad příjmů se přímo projeví v celkovém zhoršení uvedených oblastí života občanů.“

Navržená opatření mohou dle předběžných propočtů jednotlivých měst u těch největších znamenat propad příjmů ve stovkách milionů korun. To může způsobit odložení nebo zastavení přípravy mnoha investičních projektů a ohrozit úspěšné čerpání ev-

ropských dotací, zpomalit řešení akutních problémů v dostupnosti bydlení, vzdělávacích či sociálních kapacit. Ožebračení měst a obcí povede k dalšímu zpomalení hospodářského růstu, ke zhoršení kvality života, sociálnímu pnutí ve společnosti. „Opět se přesvědčujeme, že nás vláda nebere jako rov-

nocenného partnera a jedná s námi z pozice nadřízeného. My se ale jen tak nevzdáme, zastupujeme osm a půl milionů občanů, za které máme velkou zodpovědnost. Chceme jednat s vládou nad jasnými čísly a nad proinvestičními návrhy. Už teď ale víme, že na obce bude vyvíjen tlak, aby investovaly, jenom

nebude z čeho. Musíme vládu přesvědčit, že naše požadavky jsou naprosto relevantní a že se takhle partneři nechovají. Oslovíme poslance napříč politickým spektrem, mnozí z nich byli starostové či primátoři, a požádáme je o podporu,“ uzavřel předseda Svazu František Lukl.

XXVI. CELOSTÁTNÍ FINANČNÍ KONFERENCE

SMO
SVAZ MĚST A OBČÍ ČESKÉ REPUBLIKY

FINANČNÍ KONFERENCE

Celostátní finanční konference je největší svazovou akcí věnující se financování samospráv. Svaz ji každoročně pořádá už od roku 1996, s jednou výjimkou. Jelikož v roce 1999 byla hlavním tématem reforma veřejné správy a její dopady do rozpočtu obcí, ale v plánovaném termínu konání konference nebylo ještě v této věci vůbec jasno, byla přesunuta až na jaro 2000. Od roku 2001 se opět její konání vrátilo do podzimních měsíců. A podzim se nezadržitelně blíží – kdy tedy letos?

30. 11. – 1. 12. 2023, Clarion Congress Hotel Prague

Na konferenci zveme pravidelně ty nejpovolanejší, kteří otázku financí ovlivňují, tedy zástupce vlády, představitele Parlamentu, ale prezentovat se mohou i přední čeští ekonomové. Proto neváhejte a přihlaste se na tuto tradiční akci, kde se jistě dozvíte řadu užitečných informací.

Dvoudenní program konference je rozdělen v podstatě do pěti částí.

- Blok I** Stát obcím, obce státu – zde budeme s nejvyššími státními představiteli a předními odborníky diskutovat o tom, kam směřují veřejné finance v kontextu vzájemné provázanosti obcí a státu.
- Blok II** Budoucnost veřejných investic – v první části tohoto bloku budeme jednat o veřejných financích a jejich výhledu v nejbližší době, v druhé části pak o dostupném bydlení.
- Blok III** Ekonomický potenciál obce – i ten jsme rozdělili na dvě části, první nese název Tajemná hra čísel. Zaměřena je především na finanční rezervy obcí, optimalizaci jejich příjmů, finanční ukazatele atd. V druhé části se budeme věnovat finančním zdrojům obcí.

Program konference tedy napovídá, že zajímavých informací zazní opravdu hodně a jistě nebude nouze ani o diskusní příspěvky či dotazy. Chybět samozřejmě nebude ani oblíbený společenský večer, kde budete moci se svými kolegy neformálně hovořit nejen o financích.

Přihlaste se co nejdříve a využijte sníženou sazbu účastnického poplatku, která platí do 16. října 2023.

	Snížená sazba		Základní sazba	
	bez DPH	vč. DPH	bez DPH	vč. DPH
Obce do 1000 obyvatel	1 840 Kč	2 226,40 Kč	2 040 Kč	2 468,40 Kč
Obce nad 1000 obyvatel	2 800 Kč	3 388,00 Kč	3 000 Kč	3 630,00 Kč
Nečlenské obce	3 880 Kč	4 694,80 Kč	4 080 Kč	4 936,80 Kč

SETKÁNÍ STAROSTEK

Kdy: 29. listopadu 2023

Kde: Clarion Congress Hotel Prague

Dámy, v předvečer CFK se opět můžete těšit na „**Setkání starostek**“, které jsme vloni organizovali poprvé a mělo samé pozitivní ohlasy. Program bude zase společensko-vzdělávací.

Už nyní můžeme prozradit, že připravujeme např. neobvyklou módní přehlídku, která starostkám nabídne neotřelé outfity pro běžné i výjimečné pracovní příležitosti. Účast nám přislíbila první dáma paní Eva Pavlová, která se s námi podělí o svoje zkušenosti, jak skloubit pracovní a rodinný život. Česká bankovní asociace spolu s námi pro vás připravila Slovníček právních finančních pojmů a Ministerstvo pro místní rozvoj představí projekt Podpora a zvyšování kvality služeb v oblasti péče a sladování pracovního a rodinného života.

Sledujte naše webové stránky, těšíme se na vás.

Otevřela se cesta pro navýšení místního koeficientu na určité nemovitosti

Ústavní soud rozhodl dne 18. července 2023 o dlouhodobém výkladovém sporu mezi Ministerstvem vnitra a Ministerstvem financí ve věci pojmu „jednotlivá část obce“. O tomto tématu jsme informovali na našem webu.

Ministerstvo vnitra dlouhodobě prosazovalo názor, že v praxi nelze za „jednotlivé části obce“ považovat selektivně vybrané nemovité věci nebo jejich soubory, protože „zavedením různých místních koeficientů pro jednotlivé části obce dochází ze strany obce k nerovnému zacházení s jednotlivými vlastníky nemovitých věcí, kteří jsou poplatníky daně z nemovitých věcí, a to z důvodu jejich odlišného daňového zatížení“ (právní výklad k zákonnému zmocnění odboru veřejné správy, doзору a kontroly Ministerstva vnitra).

Ministerstvo financí se dlouhodobě přiklání spíše k širšímu chápání tohoto pojmu, protože cílem bylo poskytnout obcím pokud možno co největší volbu ve stanovování místního koeficientu na svém území. Za jednotlivou část obce byly vždy považovány i relativně malé jednotky či jiná různě velká a malá území obce. V minulosti se také jednalo o několik málo ulic, nebo dokonce jejich částí, bloky domů, a to skrze výčet konkrétních adres názvů ulic a čísel domů.

Ministerstvo vnitra se u Ústavního soudu dovolávalo zrušení předmětných ustanovení obecně závazné vyhlášky (dále také

„OZV“) obce Řepov, která stanovila místní koeficient, kterým se násobí daň za jednotlivé druhy pozemků, zdanitelné stavby nebo jednotky, ve výši 5, a to pro části obce v rozsahu parcelních čísel pozemků specifikovaných v příloze č. 1 OZV. Jednalo se o logistické a průmyslové areály v katastru Řepova. „Obec je přesvědčena, že vymezení nemovitostí v Příloze č. 1 se opírá o racionální důvody; zejména jde o důsledky průmyslové výroby a provozů umístěných právě v těch částech obce, pro které byl stanoven místní koeficient v maximální možné výši. Právě ony totiž způsobují výrazné ekologické zatížení celého území obce, jsou zdrojem hluku, prašnosti, nadměrné nákladní dopravy v obci, jsou příčinou dopravních zácp kamiónů přímo v intravilánu obce, blokování přístupových cest pro integrovaný záchranný systém a dalších negativních externalit, například opotřebení pozemních komunikací.“ (Nález Ústavního soudu Pl. ÚS 24/23)

Ústavní soud zamítl návrh Ministerstva vnitra na zrušení OZV v předmětných ustanoveních s argumentací, že „obec Řepov vydala obecně závaznou vyhlášku v mezích své samostatné působnosti, její napadenou částí přitom svoji působnost nezneužila, neboť sledovala legitimní cíl, k jehož dosažení použí-

la přiměřených prostředků. Přijatou právní úpravu současně nelze považovat za diskriminační či porušující princip rovného zacházení, neboť je ospravedlněna objektivními a racionálními důvody“. Dále se v nálezu uvádí: „Možnost obcí zatížit vyšším zdaněním jen určité nemovitosti je rovněž naplněním ústavního principu samosprávy a subsidiarity politické moci (čl. 8 Ústavy). Jsou to totiž právě místní samosprávy, které – oproti „celostátnímu“ normotvůrci – mohou efektivně zajistit, aby výše zdanění nemovitostí skutečně odpovídala negativním externalitám, které jsou spojeny s nemovitostmi v konkrétním místě žití. Jinými slovy, možnost do jisté míry individualizovat výši daní z nemovitosti sleduje účel efektivně zohlednit nerovné zatížení společného prostoru a sdílené infrastruktury v obcích a městech. Takový cíl mohou lépe naplnit právě zástupci místních samospráv, kteří mají k místním poměrům blíže.“ (Nález Ústavního soudu Pl. ÚS 24/23)

Otevírá se tak prostor obcím, aby upravily výši místního koeficientu právě v oblastech, které mají negativní dopad na život v daných municipalitách.

PhDr. Ing. Ilona Masopustová
Legislativně právní sekce

Novela zákona z dílny MPSV nová místa ve školkách nezajistí

Ministerstvo práce a sociálních věcí chce novelou zákona stanovit obcím nové povinnosti při zřizování mateřských škol a nově také dětských skupin. Návrh ale obsahuje řadu chyb, kvůli kterým se mine účinkem. Obce přitom mají hotové projekty na nové školky, chybí jim ale peníze.

V rámci novely zákona o dětských skupinách se MPSV rozhodlo zásadně upravit i školský zákon, který přitom gesčně přísluší Ministerstvu školství. Návrh zakotvuje povinnost obcí zřizovat vedle mateřských škol také dětské skupiny, z návrhu ale není jasné, pro jak staré děti mají být určeny, ani v jakém vztahu mají být dětské skupiny k mateřským školám, které mohly doposud částečně nahrazovat. MPSV prezentuje jako novinku nárok každého tříletého dítěte na přijetí do spádové školky, současná legislativa už nyní ale příkazu-

je ředitelům přednostně tyto děti zapsat. V obou případech ovšem platí podmínka dostatečné kapacity. Tedy fakticky k žádné změně nedojde. Návrh přinese pouze výkladové nejasnosti.

Aktuálně chybí v celé České republice kolem 40 tisíc míst v mateřských školách pro děti starší tří let. **Obce, které zřizují většinu mateřských škol, žádají na výstavbu nových školek nebo jejich přístavby dotace od státu.** Na ty ale dosáhne podle současných pravidel jen zlomek obcí, kde

je problém s kapacitou největší. Takových obcí jsou řádově desítky. **Svaz opakovaně apeluje na navýšení financí v těchto výzvách (IROP).** Chce-li nyní vláda dotace omezovat, rozhodně by tak neměla dělat u dotací na školy a školky.

„Připomíná to situaci před sedmi lety, kdy chtělo ministerstvo prosadit nárok na přijímání dvouletých dětí, proti kterému protestovala i řada odborníků. I tehdy se ukázalo, že plošný příkaz není dobrým řešením. Výsledkem byla nakonec možnost přijetí,

pokud má škola místo a vhodné zázemí. To vedlo zároveň k rozvoji dětských skupin, které jsou pro mladší děti vhodnější," připomněl předchozí návrhy předseda Lukl.

Za nejasnou a nelogickou povinnost Svaz pokládá také nově navrhované zřizování dětských skupin obcemi. Už nyní dětské skupiny zřizují, je-li o ně v obcích zájem, případně podporují ty soukromé, např. poskytnutím obecních prostor. Platbu od rodičů přitom mají všechny dětské skupiny zastropovanou stejně. Skutečná poptávka po dětských skupinách se ale od mateřských škol výrazně liší, pokud jde o děti do 3 let věku. Řada rodičů stále preferuje zůstat s dětmi po dobu mateřské dovolené doma. Ministerstvo práce a sociálních věcí ale namísto skutečné poptávky sleduje především plnění unijní strategie tzv. Barcelonských cílů.

Místo poskytnutí vyšší podpory současným zřizovatelům, navrhuje MPSV vznik tzv. sousedských dětských skupin do počtu 4 dětí, které mohou být provozovány v bytě bez dalších hygienických podmínek či kvalifikace personálu. Individuální

péči v rodinách má pak zajistit tzv. rodný asistent, přičemž i zde je řada nejasností ohledně nároku na tuto službu a její charakter. Na jedné straně chce stát místa v obecních školkách vynutit prostým příkazem, na druhé straně přeměrovat tolik potřebné finance na sousedské hlídání s nejistou kvalitou a na státem placené chůvy.

Návrh také ukládá obcím nové povinnosti ve sledování demografického vývoje. Touto povinností dává zákon bez rozdílu všem obcím, a to i těm nejmenším, které vlastní školu nezřizují. Není stanoven formát dat nebo postupy, jak bude s těmito daty nakládáno. Mnohem logičtější by bylo stanovení této povinnosti na úrovni ORP nebo krajů, a to v jednotném formátu, ze kterého stát agreguje potřebná data. Sou-

Foto: Šárka Balentová

časný návrh ale k takovému výsledku nevede, jen zatěžuje všechny obce bez rozdílu zbytečnou administrativou.

Svaz také zásadně odmítá návrh MPSV ve Strategii rodinné politiky do roku 2033, dle kterého by obce mohly být sankcionovány za chybějící kapacity. Šlo by o nepřipustný zásah do samostatné působnosti samospráv. Stát by paradoxně bral peníze těm, kteří je nejvíce potřebují.

čerpáno z tiskové zprávy Svazu

Nové hygienické normy usnadní vznik nových škol

Nedostatečná kapacita škol patří k jednomu z palčivých problémů českého vzdělávacího systému. Příčiny jsou různé, někde jde o problém dlouhodobý, jinde vzniká především novou výstavbou a přílivem nových obyvatel. Tak či onak leží řešení problému primárně na obcích. Ty volají nejen po finančních zdrojích, ale také po změnách usnadňujících výstavbu nebo rekonstrukce školních budov. Dlouho očekávanou změnu by mohla přinést aktuálně projednávaná novela hygienických norem, resp. vyhlášky o hygienických požadavcích na prostory a provoz zařízení a provozoven pro výchovu a vzdělávání dětí a mladistvých (nyní vyhláška č. 410/2005 Sb.).

Současná vyhláška stanovuje velmi konkrétní požadavky na umyvadla, ploty, přesný počet záchodů, nepřiměřené rozlohy na jedno dítě nebo výlevky na patře. Některá pravidla v současné vyhlášce již neodpovídají potřebám současnosti. Například požadavek na umyvadla v učebnách, které byly původně určeny pro křídlové tabule, které jsou už ale v mnoha školách minulostí. Stejně tak třeba počet záchodů odpovídající dříve více skupinovému režimu dětí. Důvodem pro změnu vyhlášky nejsou jen uvedené změny ve výuce, ale také poptávka po větších možnostech uzpůsobit stavby místním podmínkám. Například podmínka oplocení venkovního areálu ztrácí smysl tam, kde je v docházkové vzdálenosti dětské hřiště. Jiné možnosti má samozřejmě školka na malé obci a v husté městské zástavbě. Nová vyhláška by také

měla více zohledňovat věkové rozdíly mezi dětmi. Logicky nemusí platit stejná pravidla pro sedmileté a patnáctileté děti.

Úpravou hygienické vyhlášky nemusí dojít ke snížení standardu, ale racionální aplikaci norem podle skutečných individuálních potřeb. Nové znění vyhlášky má být obecnější, nabídnout doporučení a vypustit striktní parametry. Změna klade naopak

větší nároky na zodpovědný přístup zřizovatelů. Podkladem pro přípravu projektů nemusejí být jen minimální normy, ale také příklady dobré praxe a osvědčená řešení.

Některá kritéria ale vyhláška naopak zpřísňuje. Nově bude např. sledována kvalita vzduchu ve třídách, resp. koncentrace CO₂. Tato technologie je však dnes velmi dostupná.

Nová vyhláška vychází z podnětů z praxe, které přišly z mateřských škol, dětských skupin a předškolní péče. Vychází také ze srovnání s ostatními unijními státy. Na návrhu panuje široká shoda dotčených ministerstev, hygieny i zřizovatelů. Do podoby nové vyhlášky promlouval skrze své zástupce také Svaz měst a obcí. Vyhláška by mohla nabýt účinnosti ještě v tomto roce.

Mgr. Martin Pikous
Legislativní a právní sekce

Odměny zastupitelů a jejich součet – jak na to?

Odměňování zastupitelů (a to nemluvíme o starostech a starostkách, neboť to je kapitola zcela mimořádná, již se v níže uvedeném textu nevěnujeme) je samo o sobě velice složité nejen odborně, ale i lidsky. Natož tehdy, pokud se jedná o souběh funkcí z pozice zastupitele. Vždy jsou mezi občany ti, kteří mají pocit, že zastupitelé jsou tzv. přepláceni, ale najdou se i ti, kteří vnímají složitost a náročnost výkonu této funkce. Nicméně ať se z jakéhokoli hlediska na odměňování zastupitelů díváme, tak dojdeme nezbytně k závěru, že musíme k této otázce přistupovat maximálně opatrně a odborně. Dotázali jsme se proto na otázku souběhu funkcí zastupitelů a jejich odměňování gestčního orgánu, Ministerstva vnitra, jehož závěry si dovoluujeme níže shrnout.

Základní právní úprava

Základním právním předpisem, jímž je nezbytné se v otázce odměňování zastupitelů řídit, je zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů. Současně je v této otázce pro nás stěžejním nařízením vlády č. 318/2017 Sb., o výši odměn členů zastupitelstev územních samosprávných celků. U obou právních předpisů operujeme v posledním platném a účinném znění.

V níže uvedeném textu se budeme zabývat otázkou, jak postupovat, pokud zastupitel vykonává vedle funkce zastupitele ještě další funkce pro daný územní samosprávný celek – je členem výboru, komise, jejichž předsedou apod., a současně se budeme zabývat tím, zda tak činí z pozice uvolněného či neuvolněného funkcionáře.

Uvolněný člen zastupitelstva

Poskytování souhrnné odměny při souběžném výkonu více funkcí zákon o obcích umožňuje jen v případě neuvolněných členů zastupitelstva. V případě, že uvolněný člen zastupitelstva vykonává souběžně více funkcí, náleží mu odměna jen za tu z jeho funkcí, za kterou mu náleží nejvyšší

odměna – tedy nedochází k součtu odměn (viz § 74 odst. 2 zákona o obcích).

Neuvolněný člen zastupitelstva

Dále tedy budeme rozebírat otázku odměňování neuvolněných zastupitelů. Stanovení odměn neuvolněným zastupitelům je vyhrazeno zastupitelstvu obce – jedná se o výhradní právo zastupitelstva obce, které rozhodne, za které funkce neuvolněným členům zastupitelstva bude odměna poskytována, od kdy a v jaké výši. Současně je nezbytné vést v patrnosti, že zastupitelstvem schválené odměny za měsíc nesmí převyšovat maximální částky, jak je v členění pro jednotlivé velikostní kategorie obcí a v členění pro jednotlivé neuvolněné funkce stanoví aktuální nařízení vlády (viz § 73 odst. 1 zákona o obcích ve spojení s nařízením vlády č. 318/2017 Sb., o výši odměn členů zastupitelstev územních samosprávných celků).

Zákonem stanovené podmínky a omezení pro poskytování souhrnné odměny

Neuvolněným členům zastupitelstva lze poskytovat souhrnnou odměnu při výkonu

více funkcí, avšak je nezbytné respektovat zákonem stanovené podmínky a omezení dle § 74 odst. 3 zákona o obcích:

- V případě souběhu výkonu více funkcí může být neuvolněnému členu zastupitelstva obce poskytnuta odměna až do výše souhrnu odměn za 3 různé funkce.
- Do tohoto souhrnu lze zahrnout pouze odměny za výkon funkce člena rady obce, předsedy nebo člena výboru zastupitelstva obce, předsedy nebo člena komise rady obce anebo předsedy nebo člena zvláštního orgánu obce. Odměny za výkon jiných funkcí, např. neuvolněného místostarosty nebo za to, že jde o člena zastupitelstva, do souhrnné odměny zahrnout nelze.
- Pokud zastupitelstvo obce nerozhodne o poskytnutí odměny podle výše uvedeného, náleží neuvolněnému členovi zastupitelstva obce odměna za funkci, za kterou mu náleží nejvyšší odměna schválená zastupitelstvem obce.

Co když je usnesení nejasně formulováno?

Pokud však po přečtení těchto řádek dospějete k závěru, že přijatá usnesení vašim zastupitelstvem jsou nejednoznačná či chybná, nenechte panice ani skepsi. V uvedených „chybných“ či nesrozumitelných případech je na místě pak přijmout k této otázce usnesení nové, které s účinností od jeho přijetí původní usnesení o odměnách neuvolněných členů zastupitelstva obce upřesní, změní či doplní tak, aby bylo vyhovující jak potřebám dané obce, tak v souladu s právní úpravou. Ve všech případech je možné o metodickou pomoc požádat Ministerstvo vnitra, Odbor veřejné správy, dozoru a kontroly, a to bez obav z jakýchkoliv sankcí.

Mgr. Alena Klimt, DiS.
Legislativní a právní sekce

Vodovody a kanalizace – vlastníci a provozovatelé

Svaz oslovil Ministerstvo zemědělství s návrhem k zavedení tzv. digitálních dvojčat vodohospodářské infrastruktury. Současně se dotázal na seznam vlastníků a provozovatelů vodovodů a kanalizací. Vodovodní a kanalizační infrastrukturu je nezbytné vnímat nejen jako páteřní, ale současně i esenciální pro každou aglomeraci.

Svaz oslovil Ministerstvo zemědělství (dále jen „ministerstvo“) s návrhem, aby došlo k podchycení vodohospodářské infrastruktury matematickými modely, tedy aby pro tento druh infrastruktur vznikla tzv. digitální dvojčata, která by umožnila municipalitám pružněji a s robustností čelit vzrůstajícím extrémům v podobě např. nerovnoměrnosti srážkových událostí či dalším zásahům omezujícím plynulý provoz vodovodů a kanalizací. Svaz v takovém počinu současně vnímá i možnost zkvalitnit územně-plánovací dokumentaci. V neposlední řadě se Svaz dotázal na zmapování a seznam všech vlastníků a provozovatelů vodovodní a kanalizační sítě pro veřejnou potřebu v ČR, neboť zajištění bezpečného přístupu nejen občanů k pitné vodě je naprosto esenciální.

Ministerstvo, v jehož působnosti je mj. regulace oboru vodovodů a kanalizací, vyjádřilo plné ztotožnění s postojem Svazu

týkajícím se kvalitního zpracování technické dokumentace vodohospodářské infrastruktury. Ministerstvo vyjádřilo potěšení z faktu, že celá tato oblast od roku 1990 prošla dynamickým vývojem, jehož výsledkem je mj. využívání řady elektronických nástrojů a digitalizace. Ministerstvo současně ubezpečilo Svaz, resp. jeho členy, že ve spolupráci s Ministerstvem financí usiluje o soustavné zlepšování dohledu nad sektorem vodovodů a kanalizací, a to včetně nezbytné potřeby digitalizace sběru dat

z této oblasti zahrnující i informace o cenách pro vodné a stočné.

Z oblasti dotační politiky z národních zdrojů spatřuje ministerstvo však prioritními výstavbu a technické zhodnocení infrastruktury vodovodů a kanalizací a podporu opatření pro zmírnění dopadů sucha a rizik nedostatku vody.

Pevně věříme, že ministerstvo bude i nadále v maximální možné míře podporovat municipality v oblasti vodohospodářské infrastruktury a dojde i k většímu zaměření na podporu budování tzv. digitálních dvojčat. Pro více informací lze na webových stránkách ministerstva (www.eagri.cz) v sekci Voda nalézt bližší informace, a to i včetně podrobného seznamu vlastníků a provozovatelů vodovodů a kanalizací v ČR.

*Mgr. Alena Klimt, DiS.
Legislativní a právní sekce*

Zákon o ochraně oznamovatelů

Dne 1. srpna 2023 nabyl účinnosti zákon o ochraně oznamovatelů (zák. č. 171/2023 Sb.) a zákon, kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o ochraně oznamovatelů (zák. č. 172/2023 Sb.). Cílem právní úpravy ochrany oznamovatelů je umožnit zaměstnancům v soukromém i veřejném sektoru a dalším osobám vykonávajícím práci nebo jinou obdobnou činnost bezpečně podávat oznámení v rámci povinně zřízovaných vnitřních oznamovacích systémů nebo vnějšího oznamovacího systému (Ministerstva spravedlnosti – dále jen „ministerstvo“) a zajistit jejich ochranu před odvetnými opatřeními ze strany zaměstnavatelů a dalších osob.

Věcná působnost

Do věcné působnosti návrhu zákona spadají informace o možném protiprávním jednání, k němuž došlo nebo má dojít u osoby, pro niž oznamovatel, byť zprostředkovaně, vykonával nebo vykonává práci nebo jinou obdobnou činnost, nebo u osoby, se kterou oznamovatel byl nebo je v kontaktu v souvislosti s výkonem práce nebo jiné obdobné činnosti.

Oznámit lze možné protiprávní jednání, které má znaky trestného činu, přestupku, za který zákon stanoví sazbu pokuty, jejíž horní hranice je alespoň 100 000 Kč, porušeje zákon o ochraně oznamovatelů, nebo předpis Evropské unie upravující oblasti stanovené Směrnicí a vyjmenované v zákoně. Zákon zakotvuje výjimky ze smluvní a zákonné povinnosti mlčenlivosti v případě

oznamování. Vymezuje informace vyloučené z oznamování a taxativně uvádí případy, kdy je povinnost zachovávat mlčenlivost podle zvláštních právních předpisů zachována.

Ochrana oznamovatele

Zákon vymezuje zákaz odvetných opatření, které jsou motivovány podaným oznámením. Odvetná opatření jsou stanovena široce, aby pokryla co největší okruh možných postihů. V zásadě jsou převzata ze Směrnic a přizpůsobena českému právnímu řádu. Oznamovateli je poskytnuta ochrana, pokud podá oznámení jedním ze způsobů uvedených v zákoně. Ochrana vzniká okamžikem podání oznámení. Ochrana oznamovatele před odvetným opatřením nepodléhá časovému omezení.

Subjekty povinné ke zřízení vnitřního oznamovacího systému

První kategorií subjektů povinných k zavedení vnitřního oznamovacího systému jsou veřejní zadavatelé podle zákona o zadávání veřejných zakázek. Z této kategorie povinných subjektů zákon stanoví dvě výjimky. Zavést vnitřní oznamovací systém nemusí obce s méně než 10 000 obyvateli, přičemž počet obyvatel jako hranice rozhodná pro splnění uvedené povinnosti je určován podle metodiky počítání obyvatel Českého statistického úřadu (tj. za obyvatele se považují osoby s trvalé přihlášeným pobytem v dané obci bez ohledu na jejich státní občanství). Vnitřní oznamovací systém nemusí zavádět ani právnická osoba zaměstnávající k 1. lednu příslušného kalendářního roku v průmě-

ru méně než 50 zaměstnanců, pokud byla založena nebo zřízena za účelem uspokojování potřeb veřejného zájmu a nemá průmyslovou nebo obchodní povahu, pokud kraj nebo obec ji převážně financují, uplatňují v ní rozhodující vliv, jmenují nebo odvolávají většinu osob, které jsou členy jejího statutárního nebo kontrolního orgánu, anebo v ní mají přímo nebo nepřímo podíl větší než 25 %. **Povinnosti stanovené zákonem platí pro veřejné zadavatele od 1. 8. 2023.**

Druhou kategorií povinných subjektů ke zřízení vnitřního oznamovacího systému jsou zaměstnavatelé, kteří v uplynulém kalendářním čtvrtletí zaměstnávali v průměru nejméně 50 zaměstnanců a nejsou povinnými osobami podle zákona o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu, kterým tuto povinnost ukládá přímo zmíněný právní předpis. Za zaměstnance se kromě zaměstnanců v pracovním poměru považují jak osoby vykonávající práci na základě dohod o práci konané mimo pracovní poměr, tak i osoby s částečným úvazkem a zaměstnanci agentury práce.

Třetí kategorií tvoří orgány veřejné moci vykonávající působnost v oblasti správy daně z příjmů právnických osob nebo správy odvodu za porušení rozpočtové kázně, a to bez ohledu na to, kolik osob zaměstnávají.

K diskusím, které vyvstaly ohledně povinnosti obcí s méně než 10 000 obyvateli, zavést vnitřní oznamovací systém, mají-li více než 50 zaměstnanců nebo vykonávají působnost v oblasti správy odvodu za porušení rozpočtové kázně, se na základě dotazu Svazu jednoznačně vyjádřilo Ministerstvo spravedlnosti. **Dle Ministerstva spravedlnosti lze již podle předloženého znění návrhu zákona o ochraně oznamovatelů dospět k závěru, že od povinnosti zavést vnitřní oznamovací systém jsou osvobozeny všechny obce, které mají méně než 10 000 obyvatel, a to bez ohledu na počet jejich zaměstnanců nebo působnost v oblasti správy odvodu za porušení rozpočtové kázně.** Současně stanovení výjimky z povinnosti zavést vnitřní oznamovací systém pro obce, které mají méně než 10 000 obyvatel, bez ohledu na počet jejich zaměstnanců, odpovídá cíli sledovanému zákonodárcem, vyjádřenému v důvodové zprávě k návrhu zákona o ochraně oznamovatelů, a optikou

teleologického pozadí zákonné úpravy i transponované evropské směrnice je indiferentní. Jinými slovy: s výjimkou dvojznačnosti čistě jazykového (textualistického) výkladu ustanovení § 8 odst. 1 písm. a) a b) žádný výkladový argument nenasvědčuje závěru opačnému, než je ten, že popisovaná výjimka dopadá na všechny obce, které mají méně než 10 000 obyvatel, bez ohledu na počet jejich zaměstnanců. Stejný výklad lze uplatnit i ohledně písm. c) § 8.

Povinnosti povinného subjektu

Povinný subjekt určí příslušnou osobu nebo více příslušných osob k výkonu činnosti, které mu v souvislosti s podaným oznámením ukládá zákon.

Oznamovateli musí být umožněno podat oznámení prostřednictvím vnitřního oznamovacího systému písemně i ústně nebo na jeho žádost osobně.

Povinný subjekt je povinen uveřejnit způsobem umožňujícím dálkový přístup informace:

- o způsobech oznamování prostřednictvím vnitřního oznamovacího systému a ministerstvu,
- označení příslušné osoby, její telefonní číslo a adresu elektronické pošty nebo jinou adresu pro doručování,
- zda povinný subjekt vylučuje přijímání oznámení od osoby, která pro povinný subjekt nevykonává práci nebo jinou obdobnou činnost.

Povinný subjekt musí poučit příslušnou osobu o právech a povinnostech, které pro ni vyplývají ze zákona. O poučení sepíše povinný subjekt a příslušná osoba písemný záznam, který slouží i pro účely kontroly. Pokud by povinný subjekt příslušnou osobu nepoučil nebo nezajistil její poučení, může mu při kontrole být uloženo opatření k nápravě. Pokud povinný subjekt toto opatření následně v určené lhůtě nesplní, bude odpovědný za přestupek podle zákona o ochraně oznamovatelů. K ochraně oznamovatelů musí být zajištěno, aby se s podanými oznámeními mohla seznamovat pouze příslušná osoba a aby byl dodržen zákaz poskytnout údaje. Mezi další povinnosti povinného subjektu patří posouzení důvodnosti oznámení příslušnou osobou, vyrozumění oznamovatele o přijetí oznámení a o výsledcích posouzení důvodnosti oznámení a přijetí vhodných opatření k nápravě nebo předejití protiprávního stavu v návaznosti na podané oznámení.

Povinnosti příslušné osoby

Zákon stanoví, jaké požadavky musí splňovat příslušná osoba. Povinné subjekty příslušné osobě musí vytvořit podmínky pro zajištění řádného výkonu její činnosti. Vhodným způsobem pro vytvoření právního rámce fungování příslušné osoby v prostředí povinného subjektu podle návrhu zákona je vydání vnitřního předpisu, kterým se stanoví zejména rozsah oprávnění příslušné osoby a povinnost součinnosti dotčených zaměstnanců a osob v působnosti povinného subjektu, a to za účelem provádění vnitřní investigace v rámci řádného posouzení oznámení, a následného navrhování vhodných opatření. **Vzorový návrh vnitřního předpisu** je ke stažení na stránkách Ministerstva spravedlnosti: <https://oznamovatel.justice.cz> → Právní úprava a metodické doporučení. Mezi základní povinnosti příslušné osoby patří povinnost přijímat a posuzovat důvodnost přijatých oznámení. O přijetí oznámení je příslušná osoba povinna do 7 dnů ode dne jeho přijetí písemně vyrozumět oznamovatele. To neplatí, pokud oznamovatel výslovně požádal příslušnou osobu, aby ho o přijetí oznámení nevyrozumívala, nebo je zřejmé, že vyrozuměním o přijetí oznámení by došlo k prozrazení totožnosti oznamovatele jiné osobě.

Příslušná osoba je povinna posoudit důvodnost oznámení a písemně vyrozumět oznamovatele o výsledcích posouzení do 30 dnů ode dne přijetí oznámení. V případech skutkově nebo právně složitých lze tuto lhůtu prodloužit až o 30 dnů, nejvýše však dvakrát. O prodloužení lhůty a důvodech pro její prodloužení je příslušná osoba povinna oznamovatele písemně vyrozumět před jejím uplynutím.

Vyhodnotí-li příslušná osoba oznámení jako opodstatněné, má povinnost povinnému subjektu navrhnout opatření k nápravě nebo předejití zjištěného protiprávního stavu. Výjimku bude tvořit situace, kdy by navržené takové opatření znamenalo prozrazení totožnosti oznamovatele. V takovém případě je nutné upřednostnit ochranu totožnosti oznamovatele, ledaže by ten s takovým postupem a za plného porozumění rizikům s tím spojeným souhlasil. Realizace příslušnou osobou navržených opatření bude na úvaze povinného subjektu.

Povinný subjekt by při přijímání nezbytných opatření měl vždy postupovat tak, že posoudí závažnost zjištěného protiprávního jednání ve vztahu ke vzniklé nebo hrozící

škodě, případně jiným důsledkům, a přijme takové opatření, které odpovídá jejich míře a závažnosti. Může se tedy jednat zejména o podání trestního oznámení nebo o oznámení o protiprávním jednání příslušným orgánům, odstranění závadného stavu (např. odstranění způsobené škody, zrušení nebo změnu závadné vnitřní směrnice) nebo uvedení do předešlého stavu.

Příslušná osoba má povinnost zachovávat mlčenlivost o skutečnostech, o kterých se dozvěděla při výkonu pracovní činnosti podle návrhu zákona, a to i po ukončení

výkonu této činnosti, a to včetně totožnosti oznamovatele, dalších osob uvedených v zákoně. Pokud příslušná osoba při vyhodnocení důvodnosti oznámení shledá, že oznámení není důvodné nebo se zakládá na nepravdivých informacích, bez zbytečného odkladu o tom písemně vyrozumí oznamovatele, kterého zároveň poučí o možnosti oznámení podat příslušnému orgánu veřejné moci.

Příslušná osoba je povinna uchovávat oznámení podané prostřednictvím vnitřního oznamovacího systému a dokumenty

související s oznámením po dobu 5 let ode dne přijetí oznámení.

Zákon stanoví skutkové podstaty přestupků souvisejících s porušením ustanovení zákona. Přestupku se mimo jiné dopustí fyzická osoba tím, že podá vědomě nepravdivé oznámení. Za takový přestupek lze uložit pokutu do 50 000 Kč. Přestupku se může dopustit i příslušná osoba či osoba povinná. Přestupky mohou být sankcionovány pokutou.

*Mgr. Ivona Mottlová
Legislativní a právní sekce*

Města nástroje k regulaci elektrokoloběžek mají, legislativní změny by ale mohly pomoci

Elektrokoloběžky doslova poházené po ulicích se staly v posledních letech nepříjemnou kulisou veřejného prostoru. Provozovatelé těchto sdílených služeb aktuálně působí asi ve dvacítce českých měst. Na nové formy dopravy samozřejmě nelze pohlížet jednostranně, jistě přinášejí příležitost k pozitivním změnám v dopravním systému, s potenciálem snížit závislost na individuální automobilové dopravě. Přesto však s sebou nesou i řadu problémů a rizik, na jejichž řešení nelze rezignovat.

Problémem je jednak umístování kol a koloběžek, jednak jejich provoz. Zde je nutné apelovat především na řidiče elektrokoloběžek, které jsou prostředkem novým a zkušenost s nimi teprve získávají jak jejich řidiči, tak i další účastníci silničního provozu. Samozřejmě ideálním řešením je využití cyklistické infrastruktury, kterou ale málokde můžeme označit za skutečně dostatečnou. Provoz elektrokoloběžek má s cyklistickou dopravou řadu společného, ne však zdaleka vše. Česká legislativa bohužel elektrokoloběžky jako samostatnou kategorii dopravních prostředků nerozlišuje, resp. dle zákona o silničním provozu se z hlediska provozu na pozemních komunikacích rozumí jízdám kolem i koloběžka. Stejná pravidla se pak vztahují pro kola a koloběžky s přídatným motorem s maximální konstrukční rychlostí 25 km/h. Změnit tento stav by mohla nová legislativa, diskuse o ní se nyní vede v poslaneckých lavicích. Ministerstvo dopravy a Ministerstvo vnitra však ještě předtím přišla s užitečnou metodikou poskytující dlouho očekávaný právní výklad. Dle společného stanoviska těchto ministerstev obce mají řadu regulačních nástrojů již nyní.

Metodika potvrzuje, že lze při stanovení místní úpravy provozu regulovat specificky provoz kol a koloběžek s přídatným motorem. Dodatkovou tabulkou lze stanovit např. zákaz vjezdu nebo snížení rychlosti v daném úseku. Velmi častý prohřešek jízdy na chodníku je samozřejmě postižitelný dle platné legislativy a doporučit lze pouze důslednost v kontrole a postihu.

Co ale obce trápí především, je odkládání koloběžek na pozemních komunikacích a veřejných prostranstvích. Právě v tomto ohledu může být nová metodika pro města prospěšná. Potvrzuje v první řadě výklad, dle kterého je umístění sdílených kol a koloběžek tzv. zvláštním užíváním, z čehož dále vyplývají možnosti regulace. Na parkování sdílených kol a koloběžek musíme nahlížet jinak než na běžně odkládaná kola. Namísto je stanovení konkrétních parkovacích míst i jejich zpoplatnění formou místního poplatku za užívání veřejného prostranství, resp. „umístění zařízení pro poskytování služeb“. K tomuto kroku již některá města přistoupila, mezi prvními např. Hradec Králové. Ministerstvo vnitra již dříve postup města posvětilo. Naopak Brno se rozhodlo k regulaci parkování koloběžek formou tržního řádu, tento postup ale odmítá gesčně příslušné Ministerstvo průmyslu a obchodu, Krajský úřad Jihomoravského kraje tuto úpravu ale neshledal v rozporu se zákonem.

Nutný je také soukromoprávní souhlas vlastníka komunikace. Memoranda mezi městy

a provozovateli tak nejsou jen vstřícným krokem provozovatelů, ale přímo nutností. Jak uvádí výslovně uvedená metodika, obce nejsou v soukromoprávní rovině odkázány toliko na s provozovateli služby „bikesharing“ v praxi uzavíraná právně nezávazná memoranda, nýbrž mohou vystupovat z podstatně silnější pozice vyplývající z titulu ochrany vlastnického práva k veřejným prostranstvím v jejich majetku. Města a obce mohou tak do jednání s provozovateli vstoupit s podstatně větším sebevědomím. Dohoda je logicky žádoucí, už vzhledem k technickým specifikům provozu, který lze velmi snadno regulovat skrze aplikace provozovatelů. V praxi je to především vymezení konkrétních parkovacích míst a zón nebo automatické snížení rychlosti.

Je zřejmé, že sdílené elektrokoloběžky, by v českých městech nefungovaly bez poptávky jejich uživatelů. Stále také roste počet řidičů soukromých koloběžek. Jedná se tedy evidentně o trend, se kterým se města budou muset vypořádat. Nástroje jsou, stejně tak i prostor k dalším legislativním změnám.

Metodiku naleznete na stránkách odboru ODK MVCR pod názvem **Metodické doporučení pro obce – nástroje právní regulace umístování sdílených kol a koloběžek na veřejná prostranství v rámci komerční služby „bikesharing“.**

*Mgr. Martin Pikous
Legislativní a právní sekce*

Jak na nový web?

Svět se mění a my s ním. Tedy i města a obce. Dříve se všechny informace vyvěsily na vývěsku, nástěnkou nebo na stanovený strom na náměstí a sdělily do místního rozhlasu. Nyní jsme v době digitalizace a společnost již vše žádá servírovat on-line. A hlavní informace o všem, co občané potřebují v obci, by měli najít na webu obce. Obecní weby však před sebou mají nelehký úkol – musí umět poskytovat komplexní informace, ale současně stručně a hlavně přehledně. A přehledně tak, aby občan otevřel web obce a hned věděl, kam kliknout, aby se dozvěděl, co potřebuje vědět. Aby tzv. věděl, do kterého „šuplíku“ sáhnout (odborněji, na kterou „dlaždicí“ kliknout). Dobře víme, že informovanost občanů je prioritou a mj. i poskytování řady informací on-line usnadňuje práci a šetří čas jak občanům, tak i těm, co na úřadech pracují. Proto je třeba se při tvorbě webu důkladně zamyslet nad jeho strukturou, obsahem i grafickou úpravou. Níže jsme si dovolili poskytnout informace jak z oblasti tvorby webu, tak i příklad dobré praxe. A zkoušeli jste už hlasování o místních záležitostech na webu obce? Mimochodem, je to celkem dobrý způsob, jak nejen přitáhnout občany na web jejich obce, ale trochu i „zlidštit“ tento IT kontakt a rozvířit diskuse v obci. A současně s tím, že pak mnohdy není vedena neefektivní komunikace, jako na sociálních sítích. Ale efektivní komunikaci se cesta stejně otevírá. Je to totiž mimo jiné i důvod, proč se pak zase sejít na náměstí nebo v hospodě nad něčím dobrým a osobně to s občany probrat. Tím se ten pomyslný kruh od dobře odvedené práce na webu obce až po informovanost k občani uzavře, a to i s tím, že lidský faktor nevyumizí.

Co by tedy nemělo chybět na webové stránce obce? A jak dlouho vývoj nového webu trvá? Nejen na to jsme se ptali Marka Kríže, spoluzakladatele digitální agentury Fresh.

Jsou nějaké rozdíly mezi tvorbou webu firmy a obce?

Webová prezentace musí plnit cíle, pro které byla navržena. Pokud se jedná o firemní web, můžeme za cíl považovat např. objednání produktu nebo služby. V případě obecních webů je cílem poskytnout občanům všechny informace, které se přímo týkají jejich života v obci. Může se jednat o důležité formuláře, vyhlášky, plány svozu odpadů,

pozvánky na akce či zasedání zastupitelstva. Pokud chce občan, novinář nebo i zaměstnanec úřadu na webu něco vyhledat, měl by to najít během pár sekund.

Jak toho dosáhnete?

Především opravdu důkladnou analytikou uživatelského chování. Nejprve zjistíme, na co se uživatelé zaměřují u stávajícího webu, co nejčastěji vyhledávají, a podle

toho navrheme strukturu webu nového. Používáme jak webovou analytiku, tak např. dotazníkový průzkum mezi občany obce. Samozřejmostí je potom průběžné testování webu a jeho ladění. Každý web navrhujeme unikátně, přímo na míru potřebám dané obce.

Jak dlouho tvorba nového webu pro obec trvá?

Každá obec má svůj příběh. Vyprávějme ho společně!

Informace dohledatelné do minuty, online rezervace na úřad, přehledné aktuality? Nejen to může nabízet web vaší obce. Už 15 let pomáháme vyprávět jedinečné příběhy firem, měst a obcí tvorbou webových stránek na míru.

kriz@freshservices.cz
www.freshservices.cz

- přehledný a moderní design
- snadná administrace obsahu
- maximální zabezpečení proti kyberútokům
- nízké provozní náklady
- připravenost pro mobilní telefony
- uživatelská podpora

fresh

Záleží na konkrétních požadavcích i velikosti obce, protože u těch větších je potřeba promítnout na web širší agendu. U obcí typu Vestce nebo třeba Řitky, pro které jsme weby navrhovali, se bavíme o cca 3 měsících, a to včetně analytiky, rešerší a následného testování.

To je celková doba od první schůzky do spuštění webu?

Ano, naší předností je i rychlost. Je to dáno tím, že obci umíme nabídnout ba-

líček vše v jednom, aniž bychom poptávali externí dodavatele. Kromě návrhu a tvorby samotného webu tak zajistíme i profesionální fotky, přístup do aplikací, např. pro online rezervace na úřad, interaktivní formuláře, verzi webu pro mobilní telefony a webhosting. Weby zároveň necháváme obcím otevřené pro další úpravy, takže už je jen na nich, jestli si nás budou chtít nechat i na případné rozšiřování funkčnosti nebo si ji zajistí samy.

„Technologiím fandím, osobní kontakt ale nic nenahradí,“ říká vestecký starosta Tibor Švec

Královská návštěva, téměř miliardová investice do rozvoje obce a pozice centra biotechnologického výzkumu: Vestec u Prahy zažívá mimořádný rok. „Takhle to vypadá jako malý zázrak, ani zázraky se ale nedějí přes noc,“ směje se starosta Vestce Tibor Švec, který skoro třítisícovou obec vede už 13 let.

V květnu jste ve Vestci přivítali prince Edwarda, bratra současného britského krále Karla III. Jak složité bylo jeho návštěvu naplánovat?

Extrémně. Princ Edward k nám přijel zasadit strom do aleje, kterou jsme založili k příležitosti nedožitých 100. narozenin jeho otce, prince Philipa. Přestože tedy nešlo o nijak časově náročnou návštěvu, předcházelo jí asi půlroční plánování a organizace, na níž se podílel opravdu celý Vestec. Naštěstí všechno klaplo, a tak jsme si snad ve světě neutrhli ostudu.

Považujete královskou návštěvu za svůj největší úspěch za těch 13 let, co Vestci starostujete?

Vůbec ne! Něco takového je jen třešničkou na dortu, který jsem navíc nepekli sám. Celou tu dobu mám velké štěstí na skvělé kolegy, ale i obyvatele Vestce, kteří se na jeho chodu aktivně podílejí. Dnes u nás působí celá řada spolků, které mají kolem 1000 členů, což je na tak malou obec neuvěřitelné číslo. Podobně je to i s investicemi, které jsme letos dostali na rekordních 800 milionů korun.

Předpokládám, že vám k tomu pomohlo i členství ve vědecko-technologickém klastru STAR (Science and Technology Advanced Region pozn. red.)?

Určitě, podařilo se nám přilákat sem vědecké instituce a dnes můžu s trochou nadsázky říct, že je Vestec coby municipalita biotechnologickým gigantem. Nebylo by to však možné bez chuti místních lidí zapojovat se a zkoušet nové věci, díky kterým může Vestec dál růst.

Když jsme u těch novinek, do jaké míry využíváte při správě obce nové technologie typu umělé inteligence, chatbotů apod.?

Snažíme se samozřejmě být co nejefektivnější, při komunikaci směrem k občanům jsem ale konzervativnější. Ani sebelepší chatbot totiž nenahradí osobní setkání, v rámci kterého si s lidmi můžete vše vyříkat. Moje telefonní číslo je proto veřejně přístupné na webových stránkách obce a kdo chce, vždy se se mnou spojí. Stejně tak se snažím účastnit všech obecních akcí, abych od lidí mohl získat okamžitou zpětnou vazbu.

Prý nemáte v lásce ani online zasedání, u nichž po pandemii covidu mnoho obcí zůstalo.

To máte pravdu – jakmile to epidemiologická situace dovolila, vrátili jsme se ke standardním offline zasedáním. Vždyť pokud chcete něco vyřešit, nezbytná je interakce tváří v tvář, v rámci níž můžete bezprostředně reagovat, a to vám online meeting neumožní. O to víc se ale snažíme o maximální otevřenost vůči občanům, kteří mají právo vědět, jak je jejich obec spravována. Na zasedání rady jsou tak zváni všichni zastupitelé a často i různí hosté. Všechna usnesení i smlouvy navíc zveřejňujeme na webových stránkách, kam postupně přidáváme také digitalizované mapy a další dokumenty.

Dá se tedy říct, že webové stránky obce jsou pro veřejnost hlavním zdrojem informací?

Rozhodně. Přestože k informování občanů využíváme i sociální sítě nebo obecní tištěný zpravodaj, z analytiky nám vychází, že je web stále dominantním komunikačním kanálem. Dosah sociálních sítí je oproti webu, který uživatelsky preferuje 70% občanů, zanedbatelný.

Abychom zároveň informace zpřístupnili lidem, kteří doma nemají internet, instalovali jsme do ulic elektronické úřední desky, kam se obsah webu promítá. Vzhledem k jejich popularitě budeme do konce roku instalovat další tři.

Co podle vás nesmí na dobrém webu obce chybět?

Základem je přehlednost, pro kterou používám pracovní název „trojklik“ – na tři kliknutí musíte najít, co hledáte. Dalším nezbytným aspektem je kvalita webového vyhledávače, který by měl případná tři kliknutí ideálně eliminovat na jedno. A v neposlední řadě je to kompatibilita webu s elektronickými úředními deskami, které se nám v praxi opravdu osvědčily. Když to zkrátím, dobrý web by měl lidem šetřit čas.

Za podané instrukce a zkušenosti s webem děkuje oběma pánům redakce

Intenzivnější meziobecní spolupráci umožní vznik nových společenství obcí

Více informací zde:

OBNOVTE VEŘEJNÉ OSVĚTLENÍ VAŠÍ OBCE POMŮŽEME VÁM SNÍŽIT NÁKLADY NA OSVĚTLENÍ

MÁME PRO VÁS ŘEŠENÍ

LED náhrada

Nejjednodušší a nejrychlejší náhrada stávajících výbojek.

LED svítidlo

Jsme schopni vyměnit celé staré svítidlo za nové, úspornější.

Pomůžeme vám s financováním

Nabízíme možnost zprostředkování financování bez nutnosti vstupní investice nebo žádosti o dotace.

V případě zájmu nás kontaktujte:

Ondřej Průša

Business Development Manager
– Čechy
+420 724 978 855
o.prusa@ledvance.com

Tomáš Nedoma

Business Development Manager
– Morava
+420 732 193 315
t.nedoma@ledvance.com

Větší možnosti spolupráce obcí slibuje připravovaná novela zákona o obcích. Vláda v červenci schválila návrh rozsáhlé novely obecního zřízení, jehož součástí je také vznik institutu tzv. **společenství obcí jakožto dobrovolných svazků obcí se zvláštním statusem**. Společenstvím se bude moci stát nový i stávající dobrovolný svazek při splnění několika podmínek. Předně musí sdružovat určitý minimální počet obcí, přičemž požadovaný počet se odvíjí od velikosti ORP. Právě správní obvod ORP má být územním limitem nových společenství. Společenství obcí bude sdružovat pouze obce v území společného ORP, samotná účast obce s rozšířenou působností nutná není. Důvodem pro toto omezení je především výkon přenesené působnosti, na kterém se bude moci společenství obcí podílet. Právě v této kompetenci tkví asi největší rozdíl oproti běžným dobrovolným svazkům.

Výkon správních činností bude moci pro sdružené obce vykonávat sdílený, nebo také „**létající**“ **úředník**, tedy pověřená úřední osoba, úředník dle zákona o úřednících územních samosprávných celků, který bude zaměstnancem společenství. Vznik této pozice jde ruku v ruce s připravovanou jednotnou zkouškou odborné způsobilosti pro působnost obcí I. typu. Právě kompetence jedničkových obcí budou moci obce prostřednictvím společenství vykonávat sdíleně. Rozhodnutí bude konáno nadále jménem dané obce, pro starostu však tento systém přinese především větší právní jistotu a kvalitní výkon dané činnosti kvalifikovanou úřední osobou, kterou by sám na obci jen stěží zaměstnal. Tento rozměr doposud činnost manažerů dobrovolných svazků postrádala. Létající úředník může starostům pomoci se složitými administrativními úkony a ušetřit obecní kase.

Registraci společenství obcí budou obdobně jako u dobrovolných svazků obcí provádět krajské úřady. V rámci projednávání novely zazněl také požadavek na sjednocení podoby registrů a jejich digitalizaci. V rámci novely zákona zatím dochází jen k drobným změnám ve vedení rejstříku, např. povinnost uvádět aktuální seznam členských obcí.

Návrh zákona nyní posoudí poslanci. Svaz měst a obcí se přípravy zákona aktivně zúčastnil a opakovaně mu vyjádřil podporu. Institut společenství obcí naplňuje požadavky vzešlé z projektu Svazu na podporu meziobecní spolupráce, zejména projektu Center společných služeb, která v řadě dobrovolných svazků nadále fungují. Budeme doufat, že řada z nich přistoupí k transformaci do společenství obcí a stanou se průkopníkem další etapy meziobecní spolupráce.

Mgr. Martin Pikous
Legislativní a právní sekce

Vědí vaši občané, že mohou psát do knihovny?

Napadají vás občas různé otázky a nevíte, kde a jak byste na ně měli hledat odpověď? Právě proto už 20 let knihovny zdarma nabízejí službu Ptejte se knihovny, jejímž cílem je pomáhat veřejnosti při hledání informací a zdrojů. Nezáleží na tom, zda vás zajímají důvody vzniku podloubí ve středověkých městech, potřebujete vytipovat knížky o vašem regionu a místních rodácích nebo případně zjistit praktické informace (jak ověřit majitele domu, vzdálenost stavby od elektrického vedení atd.). 93 knihoven je připraveno prostřednictvím Ptejte se knihovny odpovědět i na vaše dotazy. Důkazem, že knihovníci umějí hledat a najít zajímavé informace, je cca 65 000 vyřešených dotazů, z nichž je v archivu Ptejte se knihovny zveřejněno téměř 16 000 vybraných.

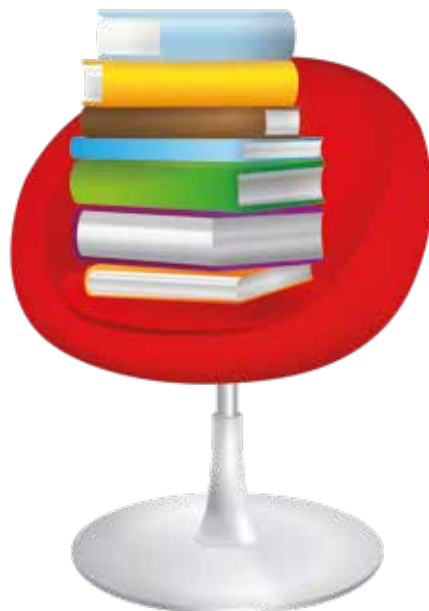
Jak se ptát knihoven?

Na stránkách Ptejte se knihovny můžete prostřednictvím formulářů položit dotaz buď podle konkrétního oboru, nebo podle regionu. Váš dotaz pak pokládáte vždy jedné ze zapojených knihoven, odpověď obdržíte zpravidla do 2 pracovních dnů. Vaše dotazy zodpovídají knihovníci s pomocí zdrojů dostupných v knihovnách nebo volně na internetu.

Potřebujete informaci rychleji? Vyzkoušejte náš online chat. Výhodou chatu je, že si během konverzace můžeme snáze ujasnit, co přesně potřebujete. Prostřednictvím chatu vám můžeme pomoci například s orientací v knihovně a jejích službách, s nalezením vhodné literatury nebo dalších zdrojů, výkladem různých pojmů, rychlé vyhledání informace atd. I když vám během chatu nemůžeme zodpovědět dotazy, které vyžadují rozsáhlejší hledání, rádi u těchto dotazů odpověď zašleme e-mailem. Chatovat s námi můžete na stránkách Ptejte se knihovny od pondělí do čtvrtka vždy od 9:00 do 16:00 a v pátek od 9:00 do 14:00. Jsme offline? Nechte nám vzkaz a váš e-mail. Odpovíme do 48 hodin.

Důležitou součástí stránek Ptejte se knihovny je i **volně přístupný archiv**, v němž knihovny zveřejňují již zodpovězené dotazy. Je tedy možné, že zde rovnou naleznete i odpověď na vaši otázku.

Do archivu Ptejte se knihovny vás často může dovést i hledání v Googlu a dalších vyhledávacích. Našli jste v archivu Ptejte se knihovny odpověď, kterou byste chtěli nějak doplnit nebo upravit? Připojte k dotazu komentář. Zadat ho můžete anonymně nebo k němu připojit své jméno a e-mailovou adresu. Veškeré komentáře jsou moderované, jejich zveřejnění tedy podléhá schválení.

Máte v obci knihovnu, která by se také chtěla zapojit do Ptejte se knihovny?

Službu Ptejte se knihovny můžete podpořit už jen tím, že na stránky své knihovny dáte logo této služby a odkaz. Pokud byste se chtěli do Ptejte se knihovny zapojit aktivně a sami zodpovídat nejrůznější dotazy, kontaktujte nás na psk@nkp.cz. Aktivní zapojení do této služby neklade na knihovny žádné finanční či technické nároky. Výhodou naopak je, že knihovny získávají další cestu, jak propagovat svoje služby. Máte už pro knihovny nějaký problém k „rozlousknutí“? Zkuste www.ptejteseknihovny.cz.

Mgr. Karolína Košťálová

Vánoční stromky a jejich likvidace – proč se tím zabývat už teď?

Po přečtení nadpisu si asi říkáte, že teprve končí léto a my už přicházíme s vánočními stromky. Nechceme vás strašit, ale Vánoce jsou tu za pár měsíců, což uteče jako voda. A tak je dobré si ujasnit, jak to s těmi vánočními stromky nakonec bude, a pokud by bylo třeba přistoupit k úpravě prostřednictvím obecně závazné vyhlášky, na záříjovém zastupitelstvu by to byl ten správný čas.

Soustředování odpadů

Soustředování odpadů je třeba vždy provádět v souladu s technickými požadavky stanovenými v § 5 vyhlášky č. 273/2021 Sb., o podrobnostech nakládání s odpady, ve znění pozdějších předpisů. Dle této vyhlášky musí být, obecně a zjednodušeně řečeno, odpady soustředovány v prostředcích, které:

- jsou odolné proti chemickým vlivům odpadů, pro které jsou určeny,
- splňují technické požadavky k nakládání s chemickými látkami a směsmi se stejnými vlastnostmi, jako mají odpady, pro které jsou určeny,
- jsou odlišeny tvarem, barvou nebo značením od prostředků nepoužívaných pro nakládání s odpady a od prostředků určených k soustředování jiných druhů odpadů,
- svým provedením zajišťují bezpečnost při jejich obsluze, a pokud nejsou určeny pro jednorázové použití, i při jejich čištění a desinfekci,
- svým provedením nebo v kombinaci s technickým provedením a vybavením místa, v němž jsou umístěny,

zabezpečují ochranu okolí před únikem odpadů a před emisemi nebo zápachem a zároveň chrání odpad před nežádoucím znehodnocením, zneužitím nebo odcizením a

- f) jsou umístěny tak, aby byla zajištěna bezpečnost při jejich obsluze, požární bezpečnost, dostupnost a možnost obsluhy mechanizačními a dopravními prostředky.

Vánoční stromky mimo sběrné nádoby na komunální odpad

Pokud obec umožní odkládání vánočních stromků mimo sběrné nádoby na komunální odpad, bude docházet k únikům odpadů a jejich znehodnocení a rovněž ke znečištění veřejného prostranství, a technické podmínky soustředování odpadů tak nebudou ze strany obce naplněny. Přesto jsme ale takto mnohdy zvyklí s vánočními stromky nakládat – jejich svoz je pak zpravidla ve stanovených termínech zajištěn z určených míst. Proto došlo k vyvolání jednání s Ministerstvem životního prostředí (dále jen „ministerstvo“), aby bylo postaveno najisto,

jak správně se k otázce svozu vánočních stromků a určení míst k jejich odkládání postavít.

Jak na odkládání a svoz vánočních stromků umístěných mimo sběrné nádoby

Ministerstvo životního prostředí proto vyslovilo názor, dle kterého je možností pro obce, jak zajistit vyšší míru sběru odpadních vánočních stromků, realizace mobilního svozu odpadu.

Podle zákona č. 541/2000 Sb., o odpadech, ve znění pozdějších předpisů, májí obce povinnost určit místa pro oddělené soustředování komunálních odpadů, včetně biologického odpadu, kam spadají rovněž vánoční stromky, a to v rámci nastavení obecních systémů odpadového hospodářství.

Realizace může proběhnout prostřednictvím obecně závazné vyhlášky obce, ve které obec uvede, že biologický odpad se odkládá do příslušných nádob a jeho sběr probíhá rovněž mobilním svozem. Dle ministerstva více podrobností k odpadu vánočních stromků není třeba

v obecně závazné vyhlášce obce k nastavení obecního systému uvádět.

Informační kampaň je vždy na místě

V období Vánoc nebo počátkem ledna je pak vhodné, aby obce na svých webových stránkách, ve zpravodajích či dalšími informačními kanály, jež používá, zveřejnily pokyny pro občany, že svoz vánočních stromků bude probíhat mobilním svozem ve stanovených termínech a aby občané vánoční stromky v těchto termínech donesli na příslušná stanoviště mobilního svozu, pokud možno, důkladně odstrojené. Těmi mohou být například místa určená obcí (stanoviště sběrných nádob) pro oddělené soustředování odpadu.

Jak je tedy vidět, v případě, že tuto oblast upravenou v obecně závazných vyhláškách v rámci nastavení obecních systémů odpadového hospodářství nemáte, je nejvyšší čas se této otázce začít věnovat.

*Mgr. Alena Klimt, DiS.
Legislativní a právní sekce*

Dřevo ve veřejném prostoru

ROZHLEDNY, SCHODIŠTĚ, LÁVKY A MOSTY – VŠE S POJMENOVANÝMI RIZIKY

Veškeré prvky ve veřejném prostoru je nezbytné podrobovat pravidelným kontrolám. Události nejen posledních dní, ale i let jednoznačně ukazují, jaké vážné až fatální dopady může mít podcenění těchto pravidelných kontrol a kontinuální péče. Neboť pomalu spěje ke konci další letní sezóna a s tím spojené výlety do přírody a do mnoha turistických atrakcí, jimiž je celá naše Česká republika takřka prošípaná, obrátili jsme se na Výzkumný a vývojový ústav dřevařský v Praze, státní podnik, s prosbou, zda by mohli nastínit rizika u dřevěných prvků umístěných v krajině. Níže máte možnost se seznámit s jednou z kontrol takový objektů a s tím, jak zrádné se může stát posuzování tzv. jen dle povrchu.

Rozhledny, lávky a mosty jsou zhotoveny z různých materiálů. Velký počet jich má jako hlavní nosný prvek dřevo. V případě většiny staveb se jedná o kombinaci materiálů – zejména dřeva a oceli. Stavbě je někdy věnována pozornost pouze ve vztahu k zárukám provedení díla, ale pak se neprovádí náležitá kontrola a údržba. U konstrukcí, které jsou vystaveny slunci, vodě, mrazu a větru,

je důležité identifikovat nebezpečí a rizika v dlouhodobém horizontu.

Pojmenování rizika a nebezpečí

Každá stavba potřebuje pravidelnou údržbu a také kontrolu. Rozhledny, mosty a lávky slouží veřejnosti, takže pravidelné hodnocení jejich stavu by mělo být základem kvalit-

ní správy. Nová služba Dřevařského ústavu pomáhá **identifikovat kritická místa a posoudit rizika**, i ta, která nejsou na první pohled vidět.

Ideální je varianta, kdy je možné ještě v projekční přípravě podchytit nebezpečí spojená s nevhodným použitím dřeva v konstrukci. Pokud stavba již stojí, je třeba se zaměřit

Naměřená vlhkost dřeva sloupu A v hloubce 45 mm od povrchu činí 24 %

Degradace nosných prvků v dolní části rozhledny

na hlavní body tak, aby stavba plnila svůj účel co nejdéle.

Kde se riziko skrývá?

Faktory, které ovlivňují životnost, jsou například lokalita, světová strana, použitý materiál, zvolený nátěrový systém, pečlivost prováděné údržby a zejména konstrukční ochrana spojů a ploch. Povětrnostní vlivy vždy způsobují ve větší či menší míře degradaci prvků konstrukce. Pokud je dřevo využito jako nosný materiál, pak na stavbách většinou vidíme rostlé dřevo, lepené lamelové dřevo, někdy konstrukční dřevo spojované zubovitým spojem.

Ovšem na stavby do exteriéru patří výhradně dřevo, které zvládne povětrnostní podmínky. Odolnost dřeva souvisí s jeho druhem a také se způsobem spojování dřevěných prvků do nosné sestavy.

V případě lepeného dřeva by se mělo tedy využít lepidlo pro vlhkostní třídu 3 – exteriér a také správná tloušťka lamel do 35 mm. Konstrukční dřevo spojované zubovitým spojem je vhodné pro dřevostavbu, ale nikoliv pro exteriérové stavby.

Pod povrchem

Hlavní nebezpečí, tedy poškození dřevěného materiálu nebo jeho spojení, je v místech, která nejsou často zřejmá pouze z vnějšího pozorování. Skutečný stav konstrukce se zjistí teprve pod povrchem. Dřevo v exteriéru mění svou barvu i vzhled. Na první pohled to může vypadat pouze jako kosmetická změna, ovšem jen vizuální kontrolou to nelze potvrdit ani vyloučit. Například mostovka z trvanlivého dubu může být zašedlá a svou funkci plnit dobře, i když to bývá jako první bod úvah nad kvalitou stavby. Ovšem pro zhodnocení skutečného stavu mostku je nutné posoudit i nosné podélníky a jejich obsah vlhkosti. Na první pohled vidět nejsou, ale bývá to pevnostně větší problém než v případě mostovky. Jejich nosnost a stav se dá posoudit pouze měřením vlhkosti, případně odkrytím mostovky.

Nejslabším místem nechráněných konstrukcí bývají spoje. Projektant nebo stavitel většinou vytvoří určitou konstrukční ochranu, ale při pečlivější prohlídce se může ukázat, že spoje ve skutečnosti kryté nejsou. Na povrchu může konstrukce

vypadat zdravě, ale pod povrchem může probíhat hniloba nebo se rozrůstat dřevokazné houby. Některá poškození mohou být natolik vážná, že do jednoho roku může stavba přestat plnit funkci, pro kterou byla postavena.

Kontrola, odběr a laboratoř

U rozhleden, schodišť, lávek i mostů odborníci vždy vizuálně posuzují stav konstrukcí, ale nezůstávají jen u toho. Při prvním posouzení technici zpracovávají odbornou zprávu, do které vkládají fotodokumentaci zjištěných slabých míst, které působí na životnost stavby. Pokud je to třeba, odeberou vzorky dřeva z takto identifikovaných míst a v akreditované laboratoři nechají zpracovat mykologický rozbor. Navrhnu také úpravy k prodloužení životnosti staveb – sanace, případně technické úpravy konstrukce a spojů. Při dalších kontrolách v domluvených intervalech se postup opakuje.

Cílem techniků je, aby dřevěné konstrukce ve veřejném prostoru sloužily bezpečně, dobře a dlouho. Jejich preventivní kontrola a údržba jsou nástrojem a nutným předpokladem jejich ochrany.

Nosné podélníky pod dubovou mostovkou degradují

Degradace v místě kolíkového spoje – rozhledna

Detail spodní části sloupu ve spoji – rozhledna

Jak na to v praxi?

Pojďme se nyní podívat na konkrétní příklad, kdy se technici Dřevařského ústavu vydali na žádost správců na kontrolu dvou rozhleden ve Středočeském kraji.

Byla provedena vizuální kontrola dřevěných sloupů rozhledny pomocí automobilové plošiny, dále kontrolní měření vlhkosti dřeva v nosných sloupech rozhleden. Na základě zjištění na místě byly odebrány vzorky

k biologické analýze. Následně došlo k upozornění na slabá místa konstrukce a navržené opatření pro opravu poškození a zajištění funkčnosti rozhleden.

Jedna rozhledna byla ve velmi dobrém stavu. Druhá byla na první pohled také v pořádku, ale ukázalo se, že konstrukční řešení spojů u této rozhledny umožňovalo vodě a vlhkosti, aby pronikala dovnitř sloupů. Kritickými body byla zejména místa krytých šliců pro kování, do kterých voda zatékala některými výsušnými trhlinami ve sloupech.

Kontrola rozhledny z plošiny

Také provedení některých kolíkových spojů umožňovalo vodě působit zejména na čelní dřevu, a tím pronikat do hloubky dřevěné konstrukce. Otvory ve spodní části osazení kování jednotlivých pater umožňovaly vodě pronikat do sloupů. Při návštěvě byla v mnoha případech naměřena vlhkost dřevěných nosných prvků nad kritickou úrovní vlhkosti dřeva 22%. Rozbor v mykologické laboratoři prokázal, že v určitých partiích je rozhledna napadena dřevokaznou houbou trámovka trámová.

Návrh sanace rozhledny obsahoval konkrétní návod na preventivní chemickou ochranu metodou injektáže. Tedy stanovení plánu na navrtání sloupů, včetně velikosti, umístění a směřování injektáže. Součástí technické zprávy bylo i nadefinování složení impregnační látky, způsob kontroly těsnění oplechování, návrh pro podlahové prvky a doporučení pro další technicko-konstrukční opatření a následné kontroly.

Dřevo vydrží

Dřevo jako nosný konstrukční prvek prokázal svoji trvanlivost na mnoha stavbách z rukou našich předků. Avšak je třeba s respektem přistupovat k jeho vlastnostem. Posuzování a navrhování dřevěných konstrukcí se vždy váže nejen k druhu stavby, ale i k její konkrétní lokalitě. Projekt exteriérové stavby se nedá libovolně umísťovat do terénu bez zohlednění spolupůsobení okolí, případně vlhkosti.

Ing. Luboš Drahňovský
auditor a technik
Dřevařský ústav
www.drevarskyustav.cz

O projektu – vzorová smlouva o dílo na stavební práce – jsme si povídali s hlavními aktéry

V sídle Svazu se uskutečnilo dne 22. června 2023 první setkání pracovní skupiny k tvorbě vzorové smlouvy o dílo na stavební práce (viz INS č. 7). Tento projekt byl zahájen v partnerské spolupráci Svazu měst a obcí a Svazu podnikatelů ve stavebnictví (SPS) v duchu uzavřeného memoranda o spolupráci mezi oběma organizacemi. Projekt byl prezentován na letošní svazové Právní konferenci a krajských setkáních. Na podrobnosti a cíle projektu jsme se zeptali Mgr. Radky Vladykové (RV), výkonné ředitelky Svazu, a Ing. Jiřího Nouzy (JN), prezidenta SPS.

Co bylo motivem pro partnerství na tomto projektu a jaké jsou jeho cíle z pohledu obou stran?

RV: Jak bylo řečeno v úvodu, základním výstupem celého projektu bude vytvoření vzorové smlouvy o dílo na stavební práce, jejíž využívání bude doporučováno členům obou organizací za účelem větší míry jistoty, předvídatelnosti a transparentnosti při výstavbě. Je třeba mít na paměti, že úspěšnost jakéhokoliv stavebního projektu začíná již ve fázi jeho projektové přípravy, a to nejen technické, ale rovněž právní, k čemuž je kvalitní smluvní základ

zcela klíčový. Vzhledem k nutnosti zadávat větší projekty jako veřejné zakázky je přitom nutné disponovat kvalitní smlouvou hned na počátku projektu, neboť pozdější změny jsou svázány zákonnými pravidly a nejsou vždy jednoduché, resp. často ani nejsou možné. Nekvalitně připravená smlouva tak komplikuje realizaci díla a v praxi může vést ke zdoluhavým právním sporům, což – bez ohledu na výsledek takových sporů – není v zájmu žádné ze stran.

JN: Od kvalitního smluvního vzoru, který bude při uzavírání smluv na stavební práce obcemi a městy využíván, si slibujeme především vyvážené smluvní podmínky, což je důležité právě v zájmu eliminace zmíněného rizika výkladových a aplikačních sporů, jež ve výsledku negativně ovlivní realizaci díla. Veřejní zadavatelé jsou svázáni pravidly zadávání veřejných

zakázek i jinými veřejnoprávními povinnostmi, včetně péče řádného hospodáře o veřejný majetek. S „dobrým úmyslem“ maximálního zajištění takových povinností jsou pak někdy v rámci zadávání veřejných zakázek předkládány návrhy smluv, jejichž znění nemají uchazeči z povahy věci možnost ovlivnit a které se vyznačují značnou nevyvážeností smluvních podmínek ve prospěch objednatele na úkor „životnosti“ takového smluvního vztahu.

Nejsou tedy vlastně zájmy obou stran v principu protikladné? Nemůže to mít negativní vliv na úspěšnost tohoto projektu?

Memorandum o spolupráci mezi Svazem měst a obcí a Svazem podnikatelů ve stavebnictví bylo podepsáno 18. srpna 2020. Podepsali jej předsedové obou organizací – František Lukl a Jiří Prouza.

JN: Právě naopak, jsme přesvědčeni, že vyvážené smluvní podmínky jsou elementárním zájmem obou stran, právě s ohledem na eliminaci sporů. Rád bych zdůraznil, že projekt a v jeho rámci vytvořená vzorová smlouva nemá a nesmí být chápána jako jakýsi ústupek ze strany obcí a měst. Nejde o to, že by měly jakkoli slevit ze svých zákonných povinností a standardů. V případě zmíněných jednostranných smluv (nastavených zdánlivě v maximálním zájmu objednatele) se v praxi ve výsledku velmi často ukáže, že taková úprava ve skutečnosti v zájmu objednatele není, neboť některá ustanovení jsou přímo neplatná či nevynutitelná, např. pokus přenést veškerou odpovědnost za objednatelem dodané podklady na zhotovitele nebo nepřiměřeně vysoké smluvní pokuty. V tomto ohledu bude vyváženější a kvalitnější smlouva nesporně přínosem pro obě strany.

RV: V principu je snaha obcí o spíše – z pohledu zhotovitelů – přísnější nastavení smluvních pravidel pochopitelná, nicméně nevhodné (tj. až příliš přísné, nevyvážené) nastavení smluvních podmínek posléze v praxi leckdy brzdí jak realizaci stavby, tak související postupy investora. Přitom, jak jsem již zmínila, změna podmínek nemusí být vždy možná, neboť zákon o zadávání veřejných zakázek významně zužuje mantinely smluvní volnosti stran. Kvalitní smluvní základ pro vyvážené postavení investora i stavebního podnikatele je tedy nepochybně v zájmu obou partnerů projektu, stejně jako s tím související snížení počtu uzavíraných nekvalitních smluv o dílo, obsahujících řadu problematických nebo vnitřně rozporných ujednání.

Můžete, prosím, uvést nějaké příklady takových ujednání, resp. oblastí smluvní úpravy, na které by se měl projekt zaměřit?

JN: Kromě již zmíněných snah přenést v právně i fakticky neúnosné míře veškerou odpovědnost za projekt na zhotovitele, včetně podkladů, které zhotovitel nepřipravoval, nebo nepřiměřených smluvních pokut, se jedná např. o otázky (ne)limitace náhrady újmy, délky záruční doby nebo lhůt pro odstranění vad, jež by měly být nastaveny realisticky, má-li smluvní vztah fungovat.

RV: Zmínila bych ještě nastavení změnového mechanismu smlouvy, jež v praxi často absentuje, a to působí nemalé problémy. Zmíněné příklady nejsou nicméně vyčerpávajícím výčtem, naší ambicí je, aby byla vzorová smlouva komplexním dokumentem, upravujícím veškerá pro praxi potřebná smluvní ujednání.

V čem vidíte přidanou hodnotu vzorové smlouvy připravené v rámci projektu oproti mnoha jiným vzorům smluv, jež jsou v současné době k dispozici?

RV: Netvrdím, že na internetu nebo jinde nelze nalézt kvalitní smluvní vzory, obrovskou výhodou projektu spatřuji však v naznačené komplexnosti připravované úpravy, reagující na problémy opakovaně se v praxi vyskytující a eskalující až v soudní spory. Kromě toho výstupem projektu nebude pouhý „mrtvý“ smluvní vzor, nýbrž interaktivní nástroj ve formě webové aplikace s možností uživatele vybírat z navržených variant některých smluvních ujednání, vypouštět či doplňovat některá ujednání, doplňovat číselné a jiné údaje tak, aby s využitím těchto uživatelských voleb bylo možné vygenerovat dokument – návrh smlouvy o dílo –, který bude možné využít pro obvyklé druhy veřejných za-

kázek na stavební práce. Součástí webové aplikace bude rovněž metodická pomoc, resp. „nápoovědy“ k jednotlivým ujednáním.

JN: Dovolím si tvrdit, že jedinečnost projektu a životaschopnost jeho výstupů spočívá právě v tom, že bude výsledkem spolupráce organizací zastřešujících veřejné investory (obce a města) a zhotovitele (stavební podnikatele). V projektovém týmu se budou kromě toho podílet na přípravě i přední odborníci na soukromé právo a odbornou garanci projektu pro Svaz měst a obcí nese KVB advokátní kancelář, specializující se na právní služby územním samosprávným celkům. KVB je současně zprostředkovatelem a organizátorem řady setkání odborníků ze stran zainteresovaných subjektů. Zároveň, jak se ukázalo již na prvním jednání pracovní skupiny, velmi přínosná je i samotná konstruktivní diskuze nad nastavením smluvního vztahu, která vede k vyjasnění a vzájemnému pochopení smluvních stran.

První setkání pracovní skupiny proběhlo, můžete nastínit další harmonogram projektu?

RV: V průběhu roku 2023 se uskuteční cca tři setkání pracovní skupiny k tvorbě vzorové smlouvy. Dále proběhnou desítky jednání mezi zástupci obou organizací a předpokládáme i vznik užší pracovní skupiny k jednotlivým komplikovanějším bodům smlouvy. Spolupráce se předpokládá s naší Legislativní komisí a poradními orgány SPS. Obě organizace budou proces tvorby i samotnou smlouvu propagovat mezi svými členy. Vzorová smlouva o dílo bude poté prezentována na Právní konferenci v roce 2024.

Za rozhovor děkuje redakce zpravodaje

Z jednání PS konaného 22. června 2023

Královéhradecký kraj, Suchý Důl

Pardubický kraj, Suchá Lhota

Liberecký kraj, Bílý Kostel nad Nisou

Jihočeský kraj, Doudleby

Karlovarský kraj, Andělská Hora

Kraj Vysočina, Nová Ves u Nového Města na Moravě

Jihomoravský kraj, Sudoměřice

Ústecký kraj, Dolní Poustevna

Středočeský kraj, Ledčice

Moravskoslezský kraj, Hrádek

Olomoucký kraj, Čechy pod Kosířem

Zlínský kraj, Ostrožská Lhota

Plzeňský kraj, Chodová Planá

JAK SPOLUPRACOVAT S UKRAJINSKÝMI MUNICIPALITAMI

V souvislosti s ruskou agresí na Ukrajině, která trvá už 19 měsíců, nezbytným řešením akutních problémů i následně poválečné obnovy a potřebou přípravy na členství Ukrajiny v Evropské unii, se na Svaz měst a obcí obrací stále více ukrajinských municipalit, které hledají zahraniční partnerské město pro spolupráci. Už před válkou se Svaz podílel na transformačních projektech na Ukrajině, a i letos se zapojil do mezinárodního projektu, který si kladl za cíl pomoci Ukrajině prostřednictvím partnerství municipalit. V následující příloze přinášíme souhrn výstupů z tohoto projektu i další příklady z praxe spolupráce některých českých měst a obcí s jejich ukrajinskými protějšky v době aktuálního konfliktu. Naleznete zde také seznam finančních a jiných možností, které lze využít pro navázání nového či prohloubení stávajícího partnerství s Ukrajinou.

Milé kolegyně a kolegové,

dovolte mi být v tomto úvodníku týkajícím se Ukrajiny poněkud více osobní. Na konci devadesátých let jsem na Ukrajině měl možnost prožít dva roky a poznat tak více tyto skvělé lidi, jejich nádherný jazyk, zvyky i poměrně složitou historii. Na Ukrajinu jsem poté pravidelně jezdil soukromě a později už i jako člen Evropského výboru regionů, kde již mnoho let pracuji v CORLEAP (Konference místních a regionálních orgánů Východního partnerství) a také v pracovní skupině pro Ukrajinu, která pomáhala Ukrajině s probíhající reformou veřejné správy a decentralizací. Také jsem měl možnost sdílet naše zkušenosti s rozvojem přeshraniční spolupráce a fungováním euroregionů.

Za tu dobu jsem pozoroval, jak se Ukrajina pomalu mění a jak dělá pokroky. O to bolestivější je vidět současné ničení ukrajinských měst a obcí, a především lidských životů místních obyvatel ze strany Ruska. Byl jsem a stále jsem hrdý na způsob, jakým naše republika a lidé spontánně poskytovali pomoc lidem z Ukrajiny. Sám jsem pár dní po začátku agrese jel pro známé na ukrajinsko-slovenské hranice či do Polska a měl jsem možnost být svědkem spontánní pomoci organizované našimi lidmi. V jednu dobu v naší malé obci žilo až šest ukrajinských rodin. Ubytování našli u nás doma, u známých i v místním malém penzionu. Naše obce, města, kraje i samotná vláda odvedly velký kus práce. Tím, jak válka na Ukrajině trvá již téměř 19 měsíců, je čím dál tím těžší tuto podporu udržet a hlavně nepodlehnout populistickým hlasům, které se snaží této situaci využít.

Předseda zahraniční komise Pavel Branda při návštěvě míst poničených při ruské ofenzivě v Kyjevské oblasti (na pozadí Romanivský most přes řeku Irpiň, který ve snaze zpomalit ruský postup na Kyjev vyhodila do vzduchu ukrajinská armáda a který již prochází opravou) – 19. 4. 2023

Diskuse se starostou obce Andriivka o potřebách obnovy poničené obecní infrastruktury

Zahraniční komise Svazu se věnuje tématu zahraniční rozvojové pomoci již dlouhodobě. Asi největším počinem z nedávné minulosti je organizace projektu „Odolná samospráva a veřejná správa v zemích Východního partnerství“, jehož cílem bylo podpořit odolnost samospráv prostřednictvím přenosu zkušeností mezi zástupci obcí z EU a zemí Východního partnerství. Tohoto komplexního projektu v rámci českého předsednictví se zúčastnila, kromě zástupců samospráv z Moldavska a Gruzie, také početná delegace starostek a starostů z Ukrajiny.

Jedním z témat, které začíná být velmi aktuální především na evropské, ale i na národní úrovni, je téma obnovy Ukrajiny. I tady mohou sehrát města a obce svoji důležitou roli, především v transferu zkušeností a technické pomoci. Evropský výbor regionů již inicioval vznik Aliance měst a regionů pro obnovu Ukrajiny, jež se snaží odpovídající roli obcí, měst a regionů v celém procesu zajistit. Naše role může být významná i v samotném přístupovém procesu Ukrajiny. Na Svazu jsme připraveni rozvíjet další projekty.

Děkuji za Vaši práci a současné i budoucí úsilí pomáhat Ukrajině.

Ing. Pavel Branda, Ph.D.
místostarosta obce Rádlo

předseda Komise pro zahraniční spolupráci Předsednictva Svazu
člen Evropského výboru regionů (Pracovní skupina pro Ukrajinu, CORLEAP)

Partnerství měst při pomoci Ukrajině na cestě do EU

Cesta do EU není procházka růžovým sadem a hlavním předpokladem pro její úspěšné dokončení je samozřejmě mír. Nicméně, přestože zatím této zásadní podmínky není na Ukrajině dosaženo, je důležité na vzájemném partnerství pracovat už teď. Čeští primátoři a starostové se svými týmy jsou pro ukrajinské partnery jakýmsi světlem na konci tunelu. Od počátku agrese Ruska na Ukrajinu to byly právě a především města a obce, které uprchlíkům z Ukrajiny nezištně a zejména bez formálních a byrokratických překážek zajistily bydlení, základní humanitární pomoc a další věci a služby, které jsou pro žití nezbytné. Tuto nevídanou solidaritu také během rozhovorů partneři soustavně vyzdvihují a jsou za ni vděční.

Stejně tak jsou představitelé ukrajinských municipalit vděční za možnost podělit se o svoje strasti a problémy se svými českými partnery a nezáleží na tom, zda partnerství již dlouhodobě existuje nebo se v nedávné době obnovilo či spontánně nově vzniklo. A rozhodně si na této úrovni máme co říci.

My v Litvínově sice na rozdíl od řady jiných českých měst partnerské město na Ukrajině zatím nemáme, ale i my se samozřejmě staráme o lidi, kteří sem z válkou zmítané země uprchli. S nimi kontinuálně pracujeme, snažíme se jim ulehčit integraci do společnosti a máme první pozitivní vlaštovky – děti plně zapojené do školního procesu, maminky, které u nás pracují, např. ve školství, městských organizacích i v řadě soukromých firem. Naši zaměstnanci se učí od nich, oni od nás a jednou, až se vrátí do mírové Ukrajiny, věřím, že nabyté zkušenosti z českého prostředí plně využijí. Jak děti, tak jejich rodiče i prarodiče. Bohužel, v našich městech a obcích čím dál častěji vnímáme také negativní stránku tohoto procesu – válečný konflikt trvá již příliš dlouhou dobu a naše veřejnost začíná být celou situací velmi unavená, snižuje se ještě loni vysoká míra tolerance, a to jistě klidným a pevným vztahům neprospívá.

vá. I proto si přeji, asi jako každý z nás, aby válečný konflikt brzy skončil a my všichni představitelé měst a obcí, u nás i na Ukrajině, jsme se mohli věnovat svým běžným povinnostem.

A právě tehdy zkušenost nás, relativních nováčků v EU, bude pro Ukrajinu přínosná při formování země a nastavování pravidel ve veřejné správě v předvstupních fázích. Sami jsme si tím před dvaceti lety (ano, je to už dvacet let, ale v porovnání s tím, kdy evropská integrace započala, to je ještě poměrně nedávno) prošli. Hodně bude samozřejmě záležet především na samotné Ukrajině, jak bude všechny požadavky postupně plnit. Její cesta směrem do EU již započala získáním statusu kandidátské země v červnu loňského roku. Základní podmínky, které budou muset její představitelé splnit, jsou vtisknuty do třicetistránkového textu, který pro ně v praxi staví ještě hodně a hodně práce. Zahrnuje např. stabilní demokratický systém, právní stát, fungující tržní hospodářství a přijetí všech právních předpisů EU, včetně eura jako společné měny.

A právě zde, snad kromě toho eura, můžeme svým ukrajinským protějškům při implementaci jednotlivých dílčích požadavků pomoci svými radami i konkrétními příklady z konkrétních měst.

Chci, abychom už nikdy nemuseli čelit válce v Evropě. Na druhou stranu, jako každá krize je i tato pro nás svým způsobem zároveň příležitostí. Nejenže se vzájemně obohatíme svými (někdy i negativními) zkušenostmi, ale můžeme a musíme se zároveň také aktivně podílet na odstraňování těch katastrofických následků, které válka přináší. Ať už jako partneři na úrovni obcí a měst, jako občané anebo také jako např. podnikatelé. Společně se přičiňme, aby to už bylo všechno za námi!

*Mgr. Kamila Bláhová
starostka města Litvínova
místopředsedkyně pro evropské záležitosti Svazu*

Vážené paní starostky, vážení páni starostové,

rád bych s Vámi sdílel zkušenost města Olomouce v pomoci Ukrajině v souvislosti s válečným konfliktem.

Okamžitě po eskalaci konfliktu jsme začali připravovat humanitární pomoc a poskytovat podporu uprchlíkům, kteří u nás hledali azyl, koordinovat pomoc organizací a Olomoučanů.

Navázali jsme spolupráci s ukrajinskými městy Černivci a Irpiň, kam jsme poslali pro potřebu záchranářských složek dva autobusy a jednu sanitku. Sběrnými místy se staly hasičské zbrojnice v Černovíře a ve Chválkovicích, kde se přijímal materiál podle seznamu věcí, které urgentně obě města potřebovala. Hned v první dny války jsme z vlastního rozpočtu vyčlenili 1,5 milionu korun na nákup materiálu pro humanitární pomoc a civilní ochranu. Z vlastních zásob jsme vyčlenili další vybavení v hodnotě téměř půl milionu, mezi nimi binokulátory, termovize, dron i záchranářské batohy.

Díky prvním vyhlášeným sbírkám, kam se zapojili Olomoučané, okolní obce i významní podnikatelé, se podařilo naložit celkem

tři kamiony humanitární pomoci, a to nejen pro ukrajinská partnerská města Černivci a Irpiň, ale i složky civilní ochrany Ukrajiny. Díky koncertům a benefícím jsme dokázali získat více než 600 tisíc korun, které šly na konta charitativních organizací a nákup zdravotnického materiálu i ochranného vybavení.

Kromě toho jsme připravili více než 100 lůžek v našem evakuačním středisku pro krátkodobé pobyty, kudy pak prošly stovky občanů Ukrajiny na své cestě do bezpečí. Vyčlenili jsme 19 míst v azylovém domě pro ubytování maminek s dětmi i portfolio našich bytů pro dlouhodobý pobyt, hlavně osob se zdravotním postižením a lidí takových profesí, kteří dokázali pomáhat při další práci s ukrajinskou komunitou a jejich případnou integrací v Olomouci.

Nastavili jsme také systém koordinace a podpory při trávení volného času ukrajinských dětí v Olomouci. Dočasně jsme jim poskytli bezplatné vstupy na městský bazén, akvapark, do zoo a na MHD. Ve spolupráci s univerzitou, charitou, odborem sociálních věcí a dobrovolníky jsme poskytovali rovněž podporu poradenství při vyřizování dávek sociální podpory nebo pomoci s bydlením. Dále jsme s odborem školství připravili systém vzdělá-

vání ukrajinských dětí v našich školách a zajistili provoz 7 adaptačních skupin a jazykové kurzy. Pro snadnou orientaci pomoci jsme hned na počátku zřídili speciální web na pomoc Ukrajině <https://www.olomouc.eu/ukrajina>, který průběžně aktualizujeme.

Prostřednictvím humanitární pomoci, zajištění ubytování, systému podpory školství či podpory dočasného pobytu tak Olomouc na pomoc Ukrajině poskytla dohromady částku přesahující 7 milionů korun, která zahrnuje i dary občanů a podnikatelských subjektů.

Do pomoci jsme se zapojili bezprostředně po vypuknutí konfliktu. Od počátku ruské vojenské agrese proti Ukrajině jsme stáli na straně napadené suverénní země. Přijali jsme deklaraci na podporu Ukrajiny, pravidelně začal zasedat krizový štáb a ustanovena byla jeho stálá pracovní skupina na pomoc Ukrajině, která i nyní monitoruje vývoj situace. Kromě toho zabezpečuje komunikaci s krizovým štábem kraje, dotčenými orgány, ministerstvy a zajišťuje také přenos informací obcím v rámci

ORP i spolupráci s Krajským asistenčním centrem pomoci Ukrajině.

System integrované podpory uprchlíků tím funguje i nadále. Stejně tak jsme připraveni poskytnout své znalosti a kapacity. Jedině spolupráce nás a dalších významných institucí, včetně ministerstev, totiž může přinášet prospěšná partnerství v oblasti veřejné správy, vzdělání, kultury, bezpečnosti, rozvoje technologií i výzkumu.

V Olomouci dnes máme už poměrně silnou ukrajinskou komunitu a naším cílem je pracovat nejen na její integraci, ale také hledat témata a projekty k dalšímu propojení a rozvoji občanské společnosti. Není to však jen o financování z rozpočtu samospráv. Je to také o sdílení zkušeností z decentralizace veřejné správy a posilování komunitních vztahů, třeba prostřednictvím místních agend, na kterých se musíme podílet společně.

*Mgr. Miroslav Žbánek, MPA
primátor města Olomouc
místopředseda Svazu*

Svaz pomáhá navazovat partnerství mezi českými a ukrajinskými municipalitami

V letošním roce se Svaz zapojil do mezinárodního projektu **Mosty důvěry 2.0**, který má za cíl prostřednictvím partnerství mezi municipalitami z EU a Ukrajiny pomoci ukrajinským municipalitám s poválečnou obnovou. Projekt je koordinován Radou evropských obcí a regionů (CEMR) ve spolupráci s Asociací ukrajinských měst (AUC) a za finanční podpory programu U-Lead with Europe.

Do projektu se zapojila tři středně velká česká města – 15tisícová Česká Třebová (Pardubický kraj), 13,5tisícový Zábřeh (Olomoucký kraj) a 23tisícový Nový Jičín (Moravskoslezský kraj), která se rozhodla navázat spolupráci se třemi ukrajinskými městy a komunitami – 20tisícovou Jasíní (Zakarpatská oblast), 14tisícovou Ržyščivskou komunitou (Kyjevská oblast) a 100tisícovým Pavlohradem (Dněpropetrovská oblast). Jejich zástupci se nejprve setkali v průběhu jara na online bilaterálních schůzkách, aby se vzájemně poznali a probrali oblasti společného zájmu.

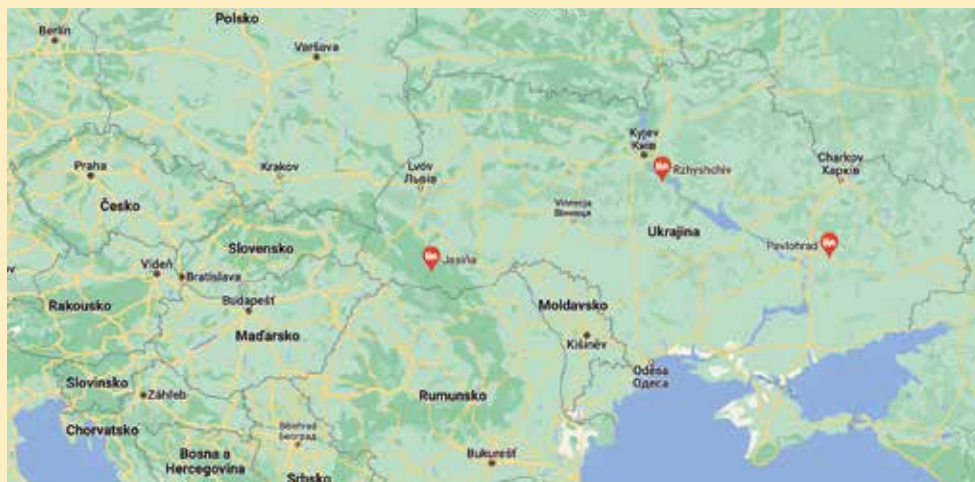
Na počátku srpna ukrajínští kolegové přijeli do České republiky, aby na vlastní oči ve svých „partnerských“ městech viděli, jak fungují místní samosprávy. Zajímalo je především městské odpadové hospodářství, další komunální služby či vodohospodářská infrastruktura, dostalo se také na sport, kulturu i české pivo. Návštěva byla zároveň příležitostí pro osobní kontakty, které jsou vždy při-

nosnější než online hovory a pomáhají rovněž upřesnit společné priority pro další spolupráci.

Svaz koordinoval projekt na české straně. Jeho úkolem bylo najít tři česká města, která by byla schopna a ochotna navázat spolupráci s ukrajinskými hromadami, dále zorganizovat pro ně bilaterální setkání, pomoci jim připravit program studijní návštěvy ukrajinských kolegů v Česku a asistovat jim při navazování partnerství. Kromě toho Svaz v červnu pořádal online Fórum solidarity, které bylo zaměřeno na finanční možnosti pro přeshraniční spolupráci municipalit z evropských i národních zdrojů a také na sdílení konkrétních příkladů spolupráce mezi českými a ukrajinskými místními a regionálními aktéry v kontextu války i před ní.

Díky zapojení do projektu se mohli zástupci Svazu i jednotlivých participujících měst rovněž zúčastnit série workshopů pořádaných CEMR k představení komunitárních a přeshraničních programů, z nichž je možné finančně podpořit spolupráci unijních a ukrajinských municipalit. Pro ulehčení česko-ukrajinské spolupráce Svaz připravil souhrn národních, krajských a evropských přeshraničních a komunitárních programů, z nichž by bylo možné čerpat finanční příspěvky na rozvoj municipálních partnerství. Takové projekty mohou být ve formě výměnných pobytů,

sdílení zkušeností, pomoc s implementací unijních standardů a legislativy či tvorba strategií například v oblasti životního prostředí, klimatu, biodiverzity či oběhového hospodářství. Celý výčet lze nalézt na webu Svazu, stručný souhrn pak v této příloze na str. 31–33. Projekt nebyl pouze jednostranný – i pro česká města bylo přínosné poznat a pochopit, jak fungují municipality na Ukrajině, v čem se liší a v čem naopak postupují obdobně, a navázat tím osobní vztahy s ukrajinskými kolegy. Svaz zase získal know-how v rozmanité škále finančních prostředků, které lze využít na tzv. town-twinningové přeshraniční aktivity.

Zástupci třech ukrajinských municipalit zavítali do Česka, aby se osobně potkali s českými kolegy, s nimiž navazují partnerství

Projekt *Mosty důvěry 2.0* vrcholil třídenní studijní návštěvou šesti zástupců třech ukrajinských municipalit – Jasině, Pavlohradu a Ržyščivské komunity – v českých městech (České Třebové, Novém Jičíně a Zábřehu), s nimiž rozvíjejí spolupráci v několika oblastech. Studijní cesta se uskutečnila ve dnech 1.-3. srpna 2023 a ukrajinské zástupce doprovodila do Česka Liudmyla Damencova z Asociace ukrajinských měst (AUC).

Návštěva byla zahájena v Kanceláři Svazu, kde se ukrajinská delegace setkala s místopředsedkyní Svazu pro evropské záležitosti a starostkou města Litvínova Kamilou Bláhovou a předsedou Výboru městských částí a obvodů statutárních měst a starostou Městské části Slezská Ostrava Richardem Verešem. K ukrajinské delegaci se připojila i Olga Ivanova z Rady evropských municipalit a regionů (CEMR). Hlavním tématem diskuse bylo fungování municipalit v České republice. Zástupci Svazu zároveň vyjádřili velkou podporu pro válkou zmiňovaná ukrajinská města a nabídli svým ukrajinským kolegům pomoc v přípravě na členství v Evropské unii. Jednou z oblastí, kde by mohli zástupci Svazu spolupracovat s ukrajinskými kolegy, se v průběhu setkání ukázala dekarbonizace lokální ekonomiky v regionech dosud zatížených těžbou uhlí, jako je Ústecký kraj, Moravskoslezský kraj i ukrajinské město Pavlohrad. Ukrajinskí kolegové zase vyjádřili vděčnost České republice za neutuchající podporu od počátku ruské agrese a její solidaritu s ukrajinskými uprchlíky, kteří do Česka přišli.

Ukrajinská delegace navštívila v Praze také Domov Palata pro zrakově postižené, který patří mezi 30 velkých sociálních zařízení zřizovaných Magistrátem hlavního města Praha (MHMP). Pro ukrajinskou delegaci zde byla připravena jednáka prezentace od Radka Schindlera, metodika MHMP pro sociální služby, který představil systém poskytování sociálních služeb na území hlavního města včetně jejich financování, a výzvy, s nimiž se musí hlavní město potýkat,

jako je bezdomovectví či drogová problematika. Nechyběla ani prohlídka Domova s výkladem ředitele celého zařízení Jiřího Procházky, který představil jednotlivé části objektu, vysvětlil místní způsob poskytování komplexní sociální a zdravotní péče včetně zdrojů jejího financování a neopomenul připomenout historii zařízení, která sahá do konce 19. století. Propracovaným systémem zařízení i samotným systémem sociálních služeb byla ukrajinská delegace ohromena, protože v této oblasti má Ukrajina ještě co dohánět.

Dva další dny pak ukrajinskí kolegové strávili v České Třebové, Zábřehu a Novém Jičíně, s nimiž navazují spolupráci a partnerství v různých oblastech.

1. den studijní návštěvy ukrajinské delegace v ČR (1. srpna 2023): Společné foto celé ukrajinské delegace se zástupci Svazu – Kamilou Bláhovou, místopředsedkyní Svazu pro evropské záležitosti a starostkou Litvínova, Richardem Verešem, předsedou Výboru městských částí a obvodů statutárních měst a starostou městské části Slezská Ostrava, a Monikou Štěpánovou, ředitelkou Sekce regionálního rozvoje a zahraničních vztahů Kanceláře Svazu

Zástupci Jasiní v České Třebové obdivovali místní ČOV či zpracování odpadů

Do České Třebové se vydala delegace z města Jasiňa, kterou vedl starosta Andrii Deliatynchuk, doprovázený Natalií Kharbakou, vedoucí Odboru pro mezinárodní spolupráci a projektové a investiční činnosti Rady města Jasiňa. Jejich hostitelem byl českořebovský starosta Zdeněk Řehák, tiskový mluvčí města Jiří Holý a jejich kolegové z města. K ukrajinské delegaci se připojila také Liudmyla Damencova z AUC a David Hošek ze Svazu.

Delegace zde navštívila místní kotelnu s rekuperační jednotkou, která je provozována firmou Teza, vlastněnou ze 100 % městem, nebo městskou čistírnu odpadních vod, provozovanou firmou Eko Bi, která je rovněž vlastněna ze 100 % Českou Třebovou. Pro ukrajinskou samosprávu je téma zpracování odpadních vod velice důležité, jelikož město nedisponuje kanalizačními systémy. Většina obyvatel využívá vlastní jímky, nebo suché toalety, díky čemuž bohužel často dochází ke kontaminaci pitné vody a řeky protékající městem. ČOV České Třebové, která obsáhne veškeré potřeby města a je schopna pojmout i odpadní vodu při přivalových deštích, by tak pro město Jasiňa mohla být dobrým vzorem při výstavbě své vodohospodářské infrastruktury. A nejen v této

2. den studijní návštěvy ukrajinské delegace v ČR (2. srpna 2023): Uvítání před radnicí České Třebové (autor fotografie: Jiří Holý). Zleva: tlumočnice Viktorija Tyvodarová, ředitelka projektu z Asociace ukrajinských měst (AUC) Liudmyla Damencova, vedoucí jasiňského Odboru mezinárodní spolupráce a projektových a investičních aktivit Nataliia Kharbaka, starosta města Jasiňa Andrii Deliatynchuk, starosta České Třebové Zdeněk Řehák a projektový koordinátor David Hošek

3. den návštěvy: Prohlídka sběrného dvora spravovaná česotřebovskou společností Eko Bi, kde ukrajinská delegace zhlédla způsob třídění odpadů a skládkování

3. den studijní návštěvy ukrajinské delegace v ČR (3. srpna 2023): Setkání ukrajinské delegace s hejtmánem Pardubického kraje Martinem Netolickým v České Třebové, který přislíbil poskytnout finanční dar pro kotelnu jasiňské školy

oblasti. Jasiňský starosta Deliatynchuk v průběhu celého programu několikrát zdůraznil, že Česká Třebová je „městem jeho snů“ a vidí v ní velkou inspiraci.

Další z oblastí, kde Česká Třebová může předávat své zkušenosti Ukrajině, se ukázalo odpadové hospodářství. Delegace z Jasin navštívila místní skládku komunálního odpadu s kompostárnou, kde se zajímala o ty nejmenší detaily, například o to, jak je skládka utěsněná, a velice je zaujal i koncept využití skládkového plynu na výrobu elektrické energie v přílehlé kogenerační jednotce. Na návštěvě sběrného dvora se pak ukrajinští hosté seznámili s tříděním různých materiálů, který na Ukrajině neexistuje.

Při návštěvě města nebyla opomenuta ani kultura, sport či školství a vzdělání. Jasiňští zástupci se podívali na zimní stadion

a multifunkční sportovní halu, zavítali také na místní lyžařské středisko Peklák, které se v letní sezóně promění v jedno z největších a nejpopulárnějších bikeparkových středisek v České republice. Ukrajinští hosté měli možnost vidět i zrekonstruované okolí nádraží. Železnice byla pro partnerství obou měst historicky klíčovým prvkem, po ní totiž dříve jezdil přímý vlak mezi oběma municipalitami.

Ukrajinskou delegaci přijel do České Třebové krátce pozdravit také hejtmán Pardubického kraje Martin Netolický, který Jasině přislíbil krajskou pomoc na jednom z připravovaných projektů – konkrétně na rekonstrukci základní školy. Návštěva byla završena položením květin starostů obou přátelských měst u pomníku s bustou T. G. Masaryka.

Pavlohrad usiluje o vlastní vodovod, Nový Jičín mu chce pomoci sdílením svého know-how i investičně

Starosta stotisícového města Pavlohrad z Dněpropetrovské oblasti Anatolii Vershyna a tajemník pavlohradského městského úřadu Serhii Ostrenko se vydali do 23tisícového Nového Jičína v Moravskoslezském kraji, s nímž by chtěli rozvíjet hlubší partnerství a spolupráci. Po dva nabitě dny je zde doprovázel starosta Nového Jičína Stanislav Kopecký a místostarosta města Ondřej Syrovátka spolu s dalšími zástupci městského úřadu. Za Svaz se návštěvy pavlohradských zástupců v Novém Jičíně zúčastnila Pavla Hosnedlová.

Ukrajinským zástupcům zde byly představeny místní Technické služby (TS), které zajišťují pro město nejen svoz odpadu, ale pečují také o městskou zeleň a mobiliář, veřejné osvětlení nebo budovy a komunikace ve správě města. Delegace zhlédla vozový park TS i místní sběrný dvůr pro různé druhy materiálů (vč. olejů či elektroodpadu) a také RE-USE centrum, které ukrajinští zástupci viděli poprvé.

Komplexní systém poskytování veškerých technických služeb a jejich vztah k městu coby příspěvková organizace byl pro ukrajinskou delegaci rovněž nový, i když s něko-

lika sdílenými prvky. Těmi je například výměna sodíkových žárovek ve veřejném osvětlení za LED žárovky, se kterým mají zkušenosti obě města, či povědomí o nutnosti omezení skládkování a jeho nahrazení recyklací či jiným ekologičtějším způsobem zpracování odpadu, který vyplývá z legislativy EU. Ta se bude v souvislosti s přípravou na členství Ukrajiny v EU postupně vztahovat také na ukrajinské municipality, a dostatečná znalost a příprava je proto nutností. Co se naopak ukázalo jako zcela odlišné, je v Pavlohradu správa

2. den studijní návštěvy ukrajinské delegace v ČR: Společné foto na radnici v Novém Jičíně (autorka: Radka Cahlíková, tisková mluvčí Městského úřadu Nový Jičín) – zleva: starosta Nového Jičína Stanislav Kopecký, koordinátorka zahraničních vztahů Kristýna Juliová, vedoucí Návštěvníckého centra Nového Jičína Radka Bobková, starosta Pavlohradu Anatolii Vershyna, tajemník městského úřadu Pavlohradu Serhii Ostrenko, referentka pro zahraniční vztahy Kanceláře Svazu Pavla Hosnedlová, místostarosta Nového Jičína Ondřej Syrovátka

3. den návštěvy: Vyhlídka z novojičínské radnice na čtvrccové náměstí s tyčickým podloubím – na fotografii starosta Pavlohradu

odpadového hospodářství, kterou má na starosti soukromá firma. Zástupci Pavlohradu dále navštívili místní sportoviště – sportovní halu, zimní stadion a atletický stadion s fotbalovým hřištěm s umělým trávnikem – a dozvěděli se, že ve městě lze realizovat skutečně veškeré druhy sportů včetně kuželek (které nejsou totéž co bowling) nebo ledního hokeje, který se zde trénuje i v letních měsících. Komplexností sportovního vyžití v Novém Jičíně byla ukrajinská delegace ohromena, přestože ve čtyřikrát větším Pavlohradu mají téměř 360 sportovišť.

Část návštěvy ukrajinských kolegů v Novém Jičíně byla věnována prezentaci realizovaných či plánovaných projektů, a to jak těch v Novém Jičíně, tak těch v Pavlohradu. V souvislosti s realizací investičních projektů zajímal ukrajinské kolegy systém zadávání veřejných zakázek, který se ukázal být v Česku i na Ukrajině obdobný s jednou zásadní výjimkou. V pokročilejší fázi vybírá podle předem stanovených kritérií nejvhodnějšího kandidáta na Ukrajině centralizovaný systém, nikoliv město coby zadavatel.

Hlavním projektem, který si Pavlohradští zástupci připravili pro své české kolegy, bylo vybudování vlastní vodovodní infrastruktury. Jak při prezentaci upřesnili, doposud muzeum Pavlohrad využívá centrální vodovod, v němž se voda musí přečerpávat na pětkrát, což je finančně i energeticky náročné. Voda samotná pochází z řeky Dněpr, která protéká průmyslovými centry i zemědělskými podniky a může se tak do ní dostat ledacos včetně chemikálií z průmyslové výroby či hnojiv ze zemědělství. Samotný místní vodovod, kterým by měla protékat již čistá voda, je zároveň zastaralý a opotřebovaný. Natočit si bez starostí vodu z kohoutku proto na Ukrajině neznají. V Česku a dalších zemích EU je díky unijním

3. den návštěvy: Společné foto zástupců Městské policie v Novém Jičíně se starostou Pavlohradu a starostou Nového Jičína

pravidlům toto standardem a podle novojičínského starosty je voda z kohoutku dokonce lepší než ta balená. Pavlohrad chce nicméně pracovat na zlepšení, využívat vodu z vlastního vrtu a vybudovat nový vlastní vodovod. Pro ten plánuje město využít solární energii.

V obou oblastech – vodohospodářství i obnovitelných zdrojích – vyjádřili zástupci Nového Jičína svůj zájem na spolupráci, ať už sdílením svého know-how či investičně. Z dvoudenní návštěvy vyplynuly také další oblasti pro spolupráci, jako například v podobě vzájemné výměny sportovců či v oblasti odpadového hospodářství. Pavlohradští mají zájem rovněž o elektrifikovanou veřejnou dopravu, kterou Nový Jičín ve městě provozuje, nebo o spolupráci místních podnikatelů.

Ukrajinská delegace v Novém Jičíně navštívila také městskou policii, kterou na Ukrajině formálně nemají. Policejní prostředí ale pro starostu Pavlohradu není vůbec neznámé – sám sloužil u policie hezkou řádku let. Ve svém městě zároveň nad rámec ukrajinských zákonů zřídili obecní stráž pro dodržování veřejného pořádku. Proto jeho i jeho kolegu velmi zaujala ukázka místního policejního vybavení. Obdiv ukrajinských kolegů sklídl také místní kamerový systém, který je v Novém Jičíně dle starosty Pavlohradu mnohem propracovanější, než mají na Ukrajině.

V neposlední řadě se zástupci Pavlohradu dozvěděli více o implementaci iniciativy Zdravé město v Novém Jičíně, podívali se do novojičínského Návštěvnického centra, na výstavu klobouků, které se ve městě tradičně vyrábějí firmou TONAK, a do expozice Generála Laudona, který ve městě na konci 18. století zemřel.

V Zábřehu dominovalo téma sociálních služeb, kultury i komunálních služeb

Do Zábřehu zavítala delegace z Ržyščivské komunity – radní Iryna Petrovskaja a kurátorka muzea a zároveň koordinátorka humanitární pomoci Daria Mustetsa. Bohatý odborný program si pro ně připravil starosta města František John se svými kolegy ze Zábřeha. Ze Svazu je doprovázela Monika Štěpánová, ředitelka Sekce regionálního rozvoje a zahraničních vztahů.

Ukrajinské zástupkyně zde navštívily místní Charitu, která kromě jiného shromažďuje a poskytuje humanitární pomoc pro ukrajinské uprchlíky a uprchlice. Ukrajinské hostky byly překvapeny dobrou organizací a také dojaty pomocí a osobním nasazením,

které zaměstnanci a řada dobrovolníků dodnes do pomoci jejich krajanům vkládá. Dozvěděly se také o dalších službách, které zábřežská Charita poskytuje, a o spolupráci mezi neziskovým a veřejným sektorem. Pro ukrajinské hostky nebylo jednoduché pochopit princip zapojení organizace, jako je Charita, doptávaly se na řadu detailů ohledně financování. To je na Ukrajině nastaveno jinak, sociální pracovníky platí stát, sociální služby jsou doposud plně hrazeny z rozpočtu města a poskytovány jen v základním rozsahu.

Ukrajinská delegace okusila také trochu místní kultury a historie. Zavítala do Muzea Zábřeh, kde se dozvěděla o programech pro školy i širší veřejnost, a zhlédla rovněž expozici věnovanou F. E. Welzlovi, rodákovi ze Zábřeha, která zábavnou formou

2. den studijní návštěvy ukrajinské delegace v ČR: Starosta Zábřehu František John provází ukrajinskou delegaci spolu s tlumočnicí parkem Knížecí sady

Jednání na radnici

předává historické informace a posiluje tak lokální identitu. Podívala se rovněž na zvonici Kostela sv. Bartoloměje, kde starosta František John ukázal 4 zvony a na nich také ilustroval historický vývoj města. Každá z návštěvnic si mohla i lehce zazvonit. I zde zajímaly zástupkyně Ržyčivské komunity místní komunální služby, protože se jejich město potýká se dvěma hlavními problémy – jednak nedostatečnou kvalitou pitné vody, která má vyšší obsah železa, a není proto vhodná pro zdraví obyvatel ani životnost potrubí, a jednak obrovskou skládkou s netříděným odpadem, která není izolovaná a kontaminuje okolí. O to více obě zástupkyně města překvapila komplexnost služeb a vysoká úroveň, kterou městu poskytuje společnost EKOSERVIS Zábřeh, jež je vlastněna městem. Funkčnost společnosti je dána především tím, že zajišťují komunální odpadové služby pro celý mikroregion DSO Zábřežsko, který se překrývá s územím ORP a tvoří ho 30 obcí a 30 000 občanů, což jim zajišťuje rentabilitu a umožňuje investovat do nových technologií a ekologických řešení. Kromě odpa-

dového hospodářství zřizují technické služby také útulek pro psy, RE-USE centrum nebo azylový dům a azylový byt.

Kromě těchto oblastí hosté a hostitelé diskutovali o černých skládkách, ochotě třídit odpad, veřejných toaletách, potravinové soběstačnosti a drobném pěstitelství a chovatelství, o psychologicky náročné každodenní situaci a roli, jakou může hrát kultura, vědomí podpory ze zahraničí i důvěra v opravdovou snahu Ukrajinců a Ukrajinek o život v míru a solidární, demokratickou společnost bez nálepky korupce a jakési východoevropské zaostalosti. Čeští pamětníci devadesátých let si možná na tento pocit také vzpomenu.

Zábřeh a Ržyčiv mají mnoho podobného, nejen nevyslovitelné jméno, jak vtípkovaly obě strany, ale také například tradici vitrážování, polohu malebně rozloženou v údolí orámovanou zalesněným masivem, a především vedení, které miluje své město, dobře ho zná a tak může smysluplně rozhodovat o jeho rozvoji. Společné projekty jsou tedy pravděpodobné a možné, pře-

devším v oblasti výměny odborných zkušeností z oblasti odpadového a vodního hospodářství. Vedení města Zábřeh je nyní srdečně zváno do Ržyčiva, aby dále diskutovali o formalizaci partnerství a možných budoucích projektech.

3. den návštěvy: Společné foto zástupkyň ukrajinské komunity Ržyčiv se zástupci města Zábřeh před Městským úřadem – zleva první řada: kurátorka ržyčivského muzea Daria Mustetsa, tlumočnice Halina Koutná, radní ržyčivské komunity Iryna Petrovska, starosta města Zábřeh František John, místostarosta města Zábřeh Josef Klimek, zprava druhá řada: vedoucí Odboru rozvoje a územního plánování Městského úřadu Zábřeh Dalibor Bartoň, ředitel Technických služeb Zábřeh a jednatel spol. EKO servis Zábřeh Milan Doubravský, vedoucí Odboru vnitřních věcí Městského úřadu Zábřeh Jitka Sekaninová, ředitelka Sekce regionálního rozvoje a zahraničních vztahů Kanceláře Svazu Monika Štěpánová

Zvonice

Dobročinný fond ViZa zprostředkovává pomoc válkou zmítané Ukrajině. Příležitost to může být i pro municipality

V souvislosti s pokračující ruskou agresí na Ukrajině a potřebou pomoci místním komunitám, městům a regionům s aktuálními potřebami i poválečnou rekonstrukcí vyvstává otázka, jak dodávky z Česka na ukrajinské území poslat. Přesun materiální, ale i humanitární pomoci z Česka na Ukrajinu není snadnou záležitostí, dobročinný fond ViZa založený Krajem Vysočina a Zakarpatskou oblastí v tom ale může být velmi nápomocný.

Za posledních 15 let se Fondu podařilo zrealizovat na 250 investičních i měkkých projektů v ukrajinských školách a školkách, sociálních zařízeních či ambulancích. Z Fondu se ve školských nebo nemocničních zařízeních financovala například dvouletá a víceletá rekonstrukce celých budov nebo jejich částí, jako například oprava střech, výměna oken či dveří, nebo instalace nových systémů vytápění. Několik podobných infrastrukturních projektů probíhalo i v sociálních zařízeních, kam směřovala také humanitární pomoc v podobě dodávek PC, polohovatelných lůžek, oblečení či hraček. Přes Fond jsou také organizovány každoroční odborné stáže pro sociální pracovníky a semináře pro začínající žurnalisty ze Zakarpatské oblasti v zařízeních zřizovaných Krajem Vysočina.

Spolupráce probíhá rovněž v oblasti cestovního ruchu, kultury či hospodářství, mezi místními hasiči nebo policisty, jakož i mezi studenty, mládeží a místními spolky, kteří se mezi sebou potkávají a vyměňují si zkušenosti. Navázána byla a aktivně se rozvíjejí i mezinárodní partnerství mezi městy a obcemi. Na Fondu, který je ukrajinskou právníčkou osobou a řídí se ukrajinskými právními předpisy, spolupracuje Kraj Vysočina se svým partnerským regionem ze Zakarpátí. Přes Fond pomoc na Ukrajinu posílají i další české kraje a také některá města. Aktuálně například Pardubický, Královéhradecký, Ústecký a Moravskoslezský kraj spolu s Vysočinou i státem – Českou republikou reprezentovanou Ministerstvem zahraničních věcí na vybudování rehabilitačního centra pro zraněné ukrajinské vojáky.

Fond umožňuje i českým městům a obcím z různých koutů republiky pomoci cíleně, transparentně a především bez zbyteč-

né administrativy a nebezpečí korupce. Díky Fondu totiž pomoc směřuje do konkrétních míst, a nikoliv do centrálních skladů a překladů, kde se může snadno ztratit nebo poškodit. Fond je obvykle schopen zajistit veškerou logistiku včetně nezbytných administrativních záležitostí, které je možno řádně evidovat v českém účetnictví. Veškeré transakce a projekty jsou transparentní a ověřované jak v průběhu realizace, tak po jejich dokončení. Samozřejmostí je zajišťování fotodokumentace z předávání pomoci ukrajinským partnerům. Účelné využití darů většinou s dohledem zástupců Fondu garantuje Oblastní rada Zakarpatské oblasti Ukrajiny, s níž má Fond i Kraj za dlouhé roky spolupráce výborné zkušenosti.

Ukrajinská města v nynější situaci poptávají autobusy, sanitky, hasičské vozy nebo komunální techniku, která nemusí být nová, stačí, když budou funkční a perspektivní alespoň pro dva roky provozu. Jejich původní se teď často využívá na frontě. Pro chod ukrajinských samospráv, školní výuky či sociálních zařízení jsou důležité také počítače, učebnice nebo postele. Hodnotná a vítaná je rovněž pomoc v oblasti IT či životního prostředí.

Máte-li něco z toho nazbyt a chtěli byste pomoci ukrajinským kolegům, neváhejte se obrátit na koordinátorku činnosti Fondu Kateřinu Svobodovou.

Kontakt: svobodova.k@kr-vysocina.cz, tel. +420 564 602 152, +420 724 650 156)

Web: <http://www.fondviza.cz/uvodni-slovo.php>.

Finanční a jiné příležitosti na podporu spolupráce českých a ukrajinských municipalit

Odkazy na jednotlivé programy a aktuálně vypsané výzvy naleznete na stránkách Svazu.

Rozvoj partnerství mezi českými a ukrajinskými městy v souvislosti s poválečnou obnovou Ukrajiny získává stále větší pozornost. Spolupráce však vyžaduje nejen formální kroky, ale také finanční podporu, kterou lze získat z národního rozpočtu, rozpočtů několika českých krajů, Mezinárodního visegrádského fondu nebo přeshraničních a komunitárních programů EU.

V rámci projektu Mosty důvěry připravil Svaz komplexní přehled konkrétních programů a výzev, které mohou sloužit k získání financí pro česko-ukrajinskou, ale i další mezinárodní partnerskou spolupráci.

Zájemcům v přímo řízeném programu doporučujeme seznámit se s komplexní analýzou publikovanou v roce 2021 na stránkách Svazu v sekci DOTACE-Přímo řízené programy EU.

Zdroje z rozpočtu České republiky

Instituce	Program	Charakteristika programu	Podmínky a žadatelé programu
Ministerstvo zahraničních věcí	Expertise on Demand	Databáze pro české experty v transformačních projektech financované z Českého svěřeneckého fondu při Rozvojovém programu OSN (UNDP)	Čeští experty v požadovaných oblastech
Česká rozvojová agentura (ČRA)	Posilování kapacit implementačních partnerů v rámci zahraniční rozvojové spolupráce	Realizace tuzemských neinvestičních projektů se zaměřením na oblasti podpory základní a odborné kapacity	NNO, kraje, obce, DSO
Ministerstvo průmyslu a obchodu	Twinning a incoming, Aid for Trade-Ukraine	Financování výjezdů českých expertů do zahraničí; financování příjezdů zahraničních expertů do Česka; menší „měkkí“ projekty pro Ukrajinu	Zaměřeno především na podnikatelský sektor, v některých případech mohou žádat i obce
Ministerstvo průmyslu a obchodu	Business klub Ukrajina	Koordinace českých subjektů, hledání synergií, řešení aktuálních potřeb rekonstrukce Ukrajiny	Zaměřeno především na podnikatelský sektor, v některých případech se mohou zapojit i obce

Zdroje z rozpočtu krajů

Kraj	Program	Charakteristika programu	Podmínky a žadatelé programu
Olomoucký kraj	Podpora rozvoje zahraničních vztahů Olomouckého kraje	Finanční podpora aktivit ve spolupráci se zahraničním partnerem	Obce, DSO
Královeský kraj	Kultura a památková péče 2023	Podpora kulturních akcí/projektů s regionálním/národním/mezinárodním významem v oblasti např. amatérského i profesionálního divadla, hudby, tance, výtvarného umění, literatury atp.	Právnícké osoby, fyzické osoby podnikající
Pardubický kraj	Spolupráce se zahraničními regiony pro rok 2023	Realizace neinvestičních projektů institucí zřizovaných Pardubickým krajem a dalších subjektů, které propagují kraj	Organizace zřizovaná obcí – <i>obec musí požádat o finanční podporu pro danou organizaci</i>
Kraj Vysočina	Dobročinný fond ViZa	Transparentní zprostředkování investiční i humanitární pomoci směřované z Česka na Ukrajinu	Kdokoliv

Zdroje z Mezinárodního visehradského fondu

Program	Charakteristika programu	Žadatelé programu	Dodatečné podmínky
Visegrad+	Podpora demokratizačních a transformačních procesů v zemích západního Balkánu a Východního partnerství (vč. Ukrajiny)	Nevládní organizace a organizace občanské společnosti, veřejné instituce, obce, soukromé společnosti, neziskové organizace, vzdělávací a výzkumná centra	Obce, DSO

Zdroje z rozpočtu Evropské unie

Program	Charakteristika programu	Žadatelé programu	Dodatečné podmínky
Interreg DANUBE	Podpora ekonomického růstu, inovací, udržitelnosti a sociální soudržnosti prostřednictvím financování projektů přeshraniční spolupráce v oblastech, jako je doprava, životní prostředí, kultura a vzdělání	Kraje, obce, neziskové organizace, výzkumné a vzdělávací instituce, firmy	Podmínka zapojení minimálně 3 zemí z programu DANUBE
Program LIFE	Standardní akční nebo strategické integrované projekty v oblasti přírody a biologické rozmanitosti, v oblasti cirkulární ekonomiky a kvality života či v oblasti zmírnění dopadů klimatických změn, adaptace na klimatické změny a řízení klimatických aspektů	Kraje, obce, mezinárodní organizace, neziskové organizace, výzkumné a vzdělávací instituce, firmy	Ve většině případů musí být pro účely projektu sestaveno mezinárodní konsorcium složené alespoň ze dvou až tří subjektů z různých zemí zapojených do programu
Program LIFE – Podprogram European City Facility	Podpora spolupráce mezi municipalitami v rozvoji investičních záměrů pro implementaci klimatických a energetických akčních plánů, např. skrze tvorbu technických studií proveditelnosti, tržních/ekonomických/finančních aj. analýz	Obce, DSO	Pouze pro municipality, které již mají klimatický anebo energetický plán, může se zapojit i ukrajinské město
Program CERV	Podpora výměny občanů z různých zemí pro sdílení zkušeností, vzájemné porozumění odlišných kultur a rozvoj společného dědictví	Obce	Podmínka zapojení alespoň dvou zemí
Program URBACT	Podpora budování kapacit, výměna zkušeností, rozvoj znalostí v oblasti udržitelného rozvoje měst, ve vztahu k digitálním, zeleným a genderově vyváženým oblastem	Obce	Ukrajinský partner se může zapojit na vlastní náklady
Program Erasmus+	Podpora pro mezinárodní partnerství, tvorbu společných postupů, materiálů, školení v rámci odborného vzdělávání a přípravy, vzdělávání dospělých, mládeže	Místní a regionální orgány veřejné správy, organizace a instituce poskytující počáteční nebo další odborné vzdělávání a přípravu, společnosti a jiné veřejné nebo soukromé organizace poskytující odbornou přípravu studentům a žákům, neziskové organizace či nadace, výzkumná střediska	Ve většině případů je dále vyžadováno projektové konsorcium složené z několika subjektů z různých zemí zapojených do dílčích výzev programu
Program Kreativní Evropa	Podpora kulturních a kreativních odvětví v oblastech evropské kinematografie a audiovizuálního průmyslu, mezinárodních projektů, projektů na pomezí kultury, umění a technologií, podpora zpravodajských médií a mediální výchovy	Regiony, obce, kulturní organizace, firmy v odvětví kultury a kreativity	Podmínkou pro podání žádosti je v mnoha případech existence mezinárodního konsorcia (např. tři subjekty ze tří států)

Jak na integraci ukrajinských uprchlíků v českých městech a obcích? Poradí manuál i další studie, finančně podpoří veřejné instituce

Uplynul rok a půl od vypuknutí aktuální ruské agrese na Ukrajině a s ní související následné vlny ukrajinských uprchlíků do Evropy včetně České republiky. Od února 2022 Česko přijalo více než 500 tisíc těchto běženců, kteří zde získali dočasnou ochranu. Na jaře letošního roku Ministerstvo vnitra (MV) evidovalo více než 325 tisíc ukrajinských uprchlíků, kteří skutečně pobývají na území ČR, zbytek se většinou vrátil zpět na Ukrajinu. Mezi Ukrajinci s dočasnou ochranou je podle dat MV 65 procent žen, třetina jsou muži a více než čtvrtina děti. Nejvíce jich bydlí v Praze, Brně a Plzni, v přepočtu na obyvatele se jich nejvíce nachází na Tachovsku, v Plzni a Chebu.

Přestože čím dál tím více ukrajinských dětí chodí do českých škol a zlepšuje se i uznávání odborných kvalifikací Ukrajinek a Ukrajinců, podpora ukrajinských uprchlíků či ochota s jejich přijímáním mezi Čechy stagnuje až klesá. Ukázala to letošní studie Centra pro ekonomický výzkum a doktorské studium Univerzity Karlovy a Národohospodářského ústavu AV ČR (CERGE-EI) „Vývoj postojů české veřejnosti k válečným uprchlíkům z Ukrajiny“. Důvodů je dle výzkumu několik – jednak zjištění náročnosti soužití české společnosti s uprchlíky, které zahrnuje řadu jejich nákladných potřeb, jednak související problémy dopadající na slabší jednotlivce, jako jsou rostoucí ceny energií či inflace, které samy o sobě zvyšují životní náklady obyvatel, jednak postoj veřejnosti k ruské válce na Ukrajině a skutečnému agresorovi.

Nadále je proto důležitá aktivita veřejných i soukromých subjektů na národní, krajské i municipální úrovni v integraci ukrajinských uprchlíků. Tato koordinace všech aktérů a činností je jedna ze tří klíčových předpokladů pro úspěšnou integraci ukrajinských uprchlíků, kterou identifikovala loňská studie PAQ Research, České priority a dalších autorů.

Výzkumníci tehdy dále radili využívat všech ubytovacích kapacit, které jsou dostupné, včetně bytů veřejných a soukromých subjektů. Ty, co nejsou v odpovídajícím stavu, co nejrychleji zrekonstruovat a zpřístupnit je potřebným. Jejich obydlení Ukrajinci pak podpořit finančním příspěvkem od státu. Naopak co nejméně využívat nouzového ubytování, jako jsou stanová městečka či tělocvičny.

Ve vzdělávání je podle odborníků důležitá integrace ukrajinských dětí do hlavního vzdělávacího proudu pro zamezení segregace. Dlouhodobě by proto neměly fungovat ryze ukrajinské školy či třídy. Důraz by měl být zároveň kladen na výuku češtiny na všech stupních školní výuky včetně mateřských škol a její odpovídající finanční podporu. Kromě žáků by se nemělo zapomínat ani na přípravu pedagogů a zapojení asistentů či školních psychologů.

Pro plynulou integraci na trh práce je pak potřeba zaměstnat Ukrajince a Ukrajinky v odpovídajících profesích, uznat jejich dosažené kvalifikace, podpořit jejich jazykové vzdělávání a zabránit jejich podhodnocení a nelegálnímu zaměstnávání.

Po roce od vydání těchto doporučení nicméně nefunguje vše tak, jak by mělo. Zjistila to návazná studie PAQ Research. Pro ubytování Ukrajinců se sice využívaly kapacity hotelů a ubytoven, vlastní nájemní bydlení je ale nadále omezené. Ukrajinské děti se sice vzdělávají v českých školách, výuka češtiny je ale pro ně omezená. A kapacita mateřských a středních škol je nedostatečná. Ukrajinci také sice pracují, ale v méně kvalifikovaných profesích.

Situaci neulehčuje ani fakt, že některé oblasti a města v České republice jsou ukrajinskou populací zatíženy více než jiné. Nad rámec předchozích doporučení ke zlepšení integrace ukrajinských uprchlíků do české společnosti, které nadále přetrvávají, jsou přidány ještě ty zdůrazňující zapojení mladistvých do skupinových volnočasových aktivit a péče o duševní zdraví válečkou traumatizovaných ukrajinských uprchlíků.

Integrace na lokální úrovni

Sdružení pro integraci a migraci (SIMI) vypracovalo již v roce 2020 na základě dosavadních zkušeností krajů a měst s integrací migrantů „Manuál lokální integrace migrantů v České republice“, který je určen samosprávám, zvláště menším obcím, a dalším aktérům. Manuál je možné si stáhnout na webu SIMI. Věnuje se komunikaci s veřejností a s migranty, dále vzdělávání dětí s odlišným mateřským jazykem, zaměstnávání migrantů, sociálním službám pro migranty včetně poradenství a také zdravotnictví či bezpečnosti.

Právě samosprávy jsou zde považovány za důležitého aktéra v integračním procesu, protože jsou to právě města a obce, která jsou prvními příjemci migrantů a s výzvami integrace, jako jsou vztahy migrantů s tzv. většinovou společností a jejich zapojení do lokálního pracovního trhu, školního prostředí či komunitního života, se potýkají každý den. Díky tomu zároveň mohou lépe identifikovat potřeby menšin a komunikovat je nejen v rámci svého města či obce, ale také na krajskou či národní úroveň.

V souvislosti s uprchlickou vlnou z Ukrajiny z roku 2022 byl manuál rozšířen o infosheet k prvotní pomoci uprchlíkům z Ukrajiny při jejich příchodu do Česka. I ten je volně k dispozici na webu SIMI. Informační leták se zaměřuje na následující oblasti: zmapování a vyhodnocení situace na základě zjištěných potřeb uprchlíků, posílení kapacity obcí o spolupráci s dalšími aktéry, poskytnutí nezbytné flexibility, koordinace aktivit na úrovni obce, okresu a kraje, zlepšení informovanosti a orientace uprchlíků v českém prostředí, zabránění šíření předsudků, nenávistných komentářů i poplašných zpráv, zajištění bezpečnosti, financování z rozpočtu obce či národních/evropských dotací, adaptace a integrace nově příchozích. Součástí infosheetu jsou také příklady z praxe českých, ale i zahraničních měst ohledně jejich přístupu k ukrajinským uprchlíkům.

Finanční příležitosti na podporu integrace

Znat postup, jak uprchlickou vlnu teoreticky zvládnout, je první krok. Vzápětí je ale potřeba mít na své integrační aktivity dostatek finančních prostředků.

Každoroční dotaci na integraci cizinců na lokální úrovni vypisuje pro města a obce Ministerstvo vnitra. V loňském i letošním roce se tato dotace specificky zaměřila na integraci ukrajinských uprchlíků, resp. držitelů dočasné ochrany, která mohla pokrývat až 95 procent způsobilých nákladů projektu. Letos lze o podporu z této výzvy žádat ve třech kolech, poslední z nich je otevřeno do 29. září 2023. Dotovanými aktivitami je v současné době zajištění poradenství, koordinace integračních aktivit, aktivizace cílové skupiny či přímá práce s klienty.

Svůj program na podporu integrace cizinců vypisuje každoročně také Magistrát hlavního města Prahy. V souvislosti s ukra-

jinskou uprchlickou vlnou letos schválilo Zastupitelstvo města „Program na podporu ukrajinských uprchlíků a rozvoje sociální soudržnosti na území hl. m. Prahy“, který byl finančně podpořen Dětským fondem OSN (UNICEF). Ten poskytl dotace na od-

bornou podporu, pomoc a poradenství pro ukrajinské uprchlíky či volnočasové a vzdělávací aktivity pro děti, mladistvé i dospělé vč. kurzů českého jazyka, projekty se zaměřily také na osoby s různými formami postižení.

Zdroje:

Informace Ministerstva vnitra o počtech uprchlíků z Ukrajiny, kteří se k 1. dubnu 2023 nacházeli na území České republiky s dočasnou ochranou.

Studie „Vývoj postojů české veřejnosti k válečným uprchlíkům z Ukrajiny“, autoři Daniel Munich a Tomáš Protivínský, únor 2023. Institut pro demokracii a ekonomickou analýzu (IDEA), CERGE-EI.

Manuál lokální integrace od Sdružení pro integraci a migraci vč. dodatku k pomoci ukrajinským uprchlíkům.

Integrace ukrajinských uprchlíků v ČR 2022+/Bydlení trh práce, vzdělávání. PAQ Research a České priority.

Integrace ukrajinských uprchlíků: rok poté. PAQ Research.

Program podpory ukrajinských uprchlíků a rozvoje sociální soudržnosti na území hl. m. Prahy pro rok 2023. Magistrát hlavního města Prahy.

Systém výzev na výdaje realizované v rámci projektů obcí na podporu integrace držitelů dočasné ochrany na lokální úrovni v roce 2023. Ministerstvo vnitra.

Příběh Ukrajinky, která v souvislosti s válkou našla nový domov na severu Čech

Často hovoříme o pomoci Ukrajincům a Ukrajině v obecných pojmech, ale je důležité nezapomínat, že se jedná o konkrétní lidi a jejich životní příběhy. Proto jsme požádali **Irinu Čeporňuk**, která pochází z Kyjeva a v současné době bydlí na Rádle, o sdílení svého příběhu.

Ráda bych se podělila o příběh svého pobytu v České republice. Na samém začátku války mi během velkých obav o mou bezpečnost a bezpečnost mé dcery zavolaal můj přítel Pavel Branda a nabídl mi možnost přijet do České republiky. Dcera odjela ke svému snoubenci do Estonska a já do České republiky. Šokující úzkost, nejistota ze současnosti a budoucnosti, pocity viny, slzy z hrozných zpráv z domova, takový byl tehdy můj stav. Ale péče a pozornost, kterou nás naši čeští přátelé obklopovali, nám pomohla navrátit dřívější sebevědomí a časem i vyléčit deprese. Pomohli nám najít nádherný byt od pečující rodiny – majitelů místního malého pensionu. K nám ukrajinským obyvatelům se chovali vřele a pozorně. A stále se o nás starají.

Druhá věc, která na mě příjemně zapůsobila, byla skvělá organizace Krajského asistenčního centra pro pomoc Ukrajině v Liberci. Člověk, který přijel z Ukrajiny, tam mohl pod jednou střechem získat vízum, zdravotní pojištění, ubytování, rady ohledně hledání práce a volných míst a v případě potřeby lékařské vyšetření u lékaře, potřebné věci a jídlo, podporu a konzultace. Dobrovolníci vás doslova vezmou za ruku do té správné kanceláře. Sdílela jsem tuto zkušenost této skvělé organizace (KACPO) se svou dcerou a oni zorganizovali podobné centrum v Estonsku.

Také bych chtěla zmínit podporu a pomoc ze strany obce Rádlo, kde jsme se usadili. Starosta nám hned po příjezdu nabídl práci na zkrášlování obce. To přišlo ve správný čas a pomohlo nám to odvrátit pozornost od pochmurných myšlenek a také vydělat peníze na potřebné věci. Ostatně Ukrajinu jsme v březnu 2022 opustili jen s evakuačními zavazadly. Velké díky panu starostovi Šikolovi. Také jsem velmi vděčná vstřícným českým lékařům, s kterými jsem řešila své zdravotní problémy.

A s radostí a uspokojením bych také chtěla zmínit fungování česko-ukrajinského komunitního centra „Krajanka“ v Jablonci nad Nisou, které dobrovolníci vytvořili už v prvních měsících války s cílem poskytovat podporu a pomoc ukrajinským uprchlíkům. Funguje každý den a nabízí pomoc v krizových situacích, v komunikaci s úřady, bankami, rovněž zajišťuje potřebné překlady. Centrum

nabízí také kreativní kroužky, kurzy českého jazyka a mluvené angličtiny pro děti i dospělé. Je zde také možné získat psychologickou podporu od profesionální psycholožky. V létě uspořádali například příměstský dětský tábor. Krajanka se velmi aktivně účastní různých městských akcí pro děti v Jablonci i Liberci. Na akcích mají vždy svůj stánek se zajímavým programem. Často pořádá akce k ukrajinským svátkům. Těm, kteří byli nuceni opustit svá rodná města, se samozřejmě velmi stýská. V Krajanec si můžete odpočinout a popovídat si s novými přáteli.

Od začátku války již uplynul rok a půl. Za tu dobu jsem se trochu naučila česky a adaptovala se. Díky tomu jsem měla možnost získat stále zaměstnání u Městské policie v Jablonci nad Nisou. Chci být přínosem pro své české přátele a krajany a cítit se jako důstojný člen komunity. Jsem velmi vděčná svým českým přátelům, známým i neznámým lidem za podporu a pomoc, kterou nyní potřebujeme. A chci to zakončit ukrajinským příslovím: „**Ctíme jeden druhého, protože o to stojíme, spojme se, protože Bůh je s námi.**“ Jen společně budeme schopni tyto těžké časy překonat.

připravili Mgr. Pavla Hosnedlová,
Mgr. Monika Štěpánová a David Hošek
Sekce regionálního rozvoje a zahraničních vztahů

- www.poradnaprobce.cz
- Více než 3100 aktuálních právních rad, které jsou pravidelně aktualizovány
- Systém využívá již více než 3000 obcí
- Možnost využití služeb až pětkrát ročně zdarma pro členské obce
- Každá členská obec Svazu má přístup až pro 11 osob
- Tvorba automatických dokumentů – připravené smlouvy pro jednoduché použití
- Nabídka vzdělávacích kurzů pro úředníky a zastupitele obcí a krajů

Mohou obce regulovat výstavbu fotovoltaických elektráren?

V souvislosti s tzv. energetickou krizí byl poměrně rychle přijat zákon označovaný jako LEX OZE I. Ten vyšel dne 23. ledna 2023 ve Sbírce zákonů ČR pod č. 19/2023 Sb. Jde o zákon, který mění více zákonů, přičemž nás bude pro účely nastíněného tématu zajímat změna zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů, tedy stále platného a účinného stavebního zákona (dále jen „StZ“).

Po přijetí LEX OZE I se objevily informace, že předpis usnadňuje výstavbu obnovitelných zdrojů energie, neboť umožňuje provoz obnovitelných zdrojů energie s instalovaným výkonem do 50 kW bez licence od Energetického úřadu. To by patrně nebyla změna, která by zajímala města a obce. Zákon LEX OZE I však novelizoval i již zmíněný stavební zákon, přičemž relativně kosmetické změny stavebního zákona způsobily paniku mezi představiteli měst a obcí, když se v médiích začaly objevovat informace, že **novela umožňuje stavět (zejména) fotovoltaické elektrárny, obecně stavby pro výrobu energie z obnovitelných zdrojů v nezastavěné části území, a to i přesto, že jejich výstavbu neumožňuje platná územně plánovací dokumentace té obce.** Cílem tohoto příspěvku není vysvětlení dopadů LEX OZE I jako celku, nýbrž pouze ve vztahu k městům a obcím, které se obávají nekontrolovatelné výstavby fotovoltaických elektráren (FVE) na svém území, a to jak v zastavěném i nezastavěném území. Současně dává několik tipů, jak výstavbu FVE do budoucna regulovat.

Dopady LEX OZE I na umístění FVE

Jak již bylo uvedeno, tzv. LEX OZE I se týkal zejména změny energetických předpisů, kdy privilejuje výrobu energie z obnovitelných zdrojů tím, že zvýšil hranici výkonu pro výrobu elektrické energie, pro které se nevyžaduje licence Energetického regulačního úřadu z 10 kW na 50 kW. S licencí byla spojena zvýšená administrativa a nutnost zajistit k provozu odbornou osobu. Pro představu, o jak velkou elektrárnu v případě 50 kW jde, tak se uvádí, že plocha potřebná pro 1 kWp (tj. jednotka výkonu panelu ve špičce) činí cca 10 m². Elektrárna s výkonem 50 kWp umístěna na rovné ploše tak zabere přibliž-

ně 500 m², a to v ideálním případě, kdy to umožňuje terén, aby si panely zároveň nestíhaly a byly přítomny v ideálním úhlu směrem na jih. V případě instalace na šikmé střechy je potřebná plocha nižší, avšak instalace FVE na střechy nevyvolává tolik kontroverzí, jako právě instalace ve volné krajině, na ornou půdu a louky. Pod elektrárnou s výkonem 50 kWp si tak lze představit menší parcelu pro rodinný dům zcela zabranou fotovoltaickými panely.

LEX OZE I pak novelou § 79 odst. 2 písm. v) stavebního zákona umožnil umístění a vybudování fotovoltaické elektrárny s výkonem do 50 kW bez územního souhlasu, rozhodnutí, a dokonce i bez potřeby ohlášení stavby či stavebního povolení. Jedná se tak o stavbu v tzv. volném režimu. To platí za předpokladu, že stavba je v souladu s územně plánovací dokumentací, s výjimkou stavby vodního díla, kulturní památky a stavby ve zvláště chráněném území, památkové rezervaci nebo památkové zóně.

Z tohoto ustanovení by se dalo dovodit, že umístit FVE do 50 kW je možné, pokud je to v souladu s územně plánovací dokumentací. Leckdo by tak řekl, že pokud územní plán umístění FVE výslovně v jednotlivých funkčních plochách nepovoluje, tak potom taková stavba nebude v souladu a nebude ji možné umístit ve volném režimu. Ovšem to by byla chybná úvaha, protože LEX OZE I se týkal i doplnění pojmů v § 2 odst. 1 písm. m) StZ, kdy výrobní elektrárny z obnovitelných zdrojů, tedy i FVE, jsou nově zahrnuty pod pojem „**technická infrastruktura**“. Umístění technické infrastruktury obecně přitom povoluje takřka každý územní plán i mimo zastavěné území, na plochách zemědělských, plochách zeleně apod., neboť tvůrci územních plánů pracovali s tím, že tento pojem zahrnuje typicky infrastrukturu typu vodovod, kanaliza-

ce, vedení el. energie. Nešlo předpokládat, že zákonodárce pod pojem technická infrastruktura zahrne výrobu el. energie z obnovitelných zdrojů.

Díky této drobné změně se stavba FVE scho- vá také pod ustanovení § 18 odst. 5 StZ, které umožňuje technickou infrastrukturu umístit i v nezastavěném území. Druhá věta tohoto ustanovení pak říká: „*Uvedené stavby, zařízení a jiná opatření včetně staveb, které s nimi bezprostředně souvisejí včetně pločení, lze v nezastavěném území umístit v případech, pokud je územně plánovací dokumentace z důvodu veřejného zájmu výslovně nevylučuje.*“

Mgr. Robin Mlynář

odborník na hospodaření územních samospráv a stavební právo

Jako advokát KVB advokátní kanceláře pracuje pro starosty a starostky jak při vyřizování obvyklých záležitostí souvisejících se správou obce, tak v rámci specializovaných odvětví, jako je hospodaření a řízení příspěvkových organizací (zejm. školských), stavební právo a územní plánování a developerské projekty.

Tyto změny tak znamenají, že z režimu platného do 24. 1. 2023, kdy umístění FVE musel územní plán obce či města výslovně připouštět, jsme se rázem dostali do režimu, kdy umístění FVE do výkonu 50 kW je možné takřka v jakékoliv ploše, pokud to regulativ funkčního využití území té konkrétní plochy výslovně nezakazuje. S ohledem na rychlost přijetí LEX OZE I přitom nebylo možné, aby obce a města na tuto změnu reagovaly např. pořízením změny územního plánu. Nutno dodat, že v souladu s legislativou i výkladem MMR se musí i v případě umístění FVE s výkonem do 50 kW vždy zkoumat soulad umísťované stavby s charakterem území. Toto posouzení však bude výlučně v rukou

stavebního úřadu, který tak bude mít omezený prostor pro případný zákaz výstavby příslušné FVE.

Závěrečná doporučení

S ohledem na vše shora uvedené lze doporučit těm obcím a městům, které jsou v rané fázi pořízování změny svého územního plánu, aby si pohlídaly, že tato změna reflektuje i jejich vůli ohledně možností umístění FVE v nezastavěném území, ale i v intravilánu. Případný zákaz a nepřípustnost staveb FVE je třeba výslovně uvést do textového regulativu konkrétní funkční plochy. Zároveň je třeba dbát na to, aby zákaz byl proporcionál-

ní a netýkal se např. instalací na střechách staveb. Pokud obec změnu územního plánu nepožizuje a její stávající územní plán FVE neřeší, pak může nastat situace, že i v nezastavěném území začnou vznikat FVE o výkonu do 50 kW zcela nekontrolované a obec nebude mít nástroj, aby to jakkoliv regulovala.

Budete-li mít jakékoli konkrétní otázky k otázkám z dané oblasti, neváhejte se obrátit na Poradnu pro obce, z níž aktuálně vybíráme i následující dotazy.

Mgr. Robin Mlynář
advokát

KVB advokátní kancelář s. r. o.

Vybrané dotazy

Po načtení QR kódu si můžete zobrazit aktuální znění dotazu včetně odpovědi.

- **Naše obec je vlastníkem pozemků, na kterého se před cca rokem obrátil provozovatel optické sítě s žádostí o souhlas s umístěním této sítě do obecních pozemků. Obec nakonec rozhodla o tom, že umístění této sítě neumožní. Aktuálně bylo zahájeno územní řízení, přičemž náš souhlas provozovatel nezískal. Je možné, aby bylo vydáno územní rozhodnutí bez našeho souhlasu?**

Úvodem je vhodné poznamenat, že optickou síť lze podřadit pod tzv. síť elektronických komunikací ve smyslu zákona č. 127/2005 Sb.,

o elektronických komunikacích a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o elektronických komunikacích), ve znění pozdějších předpisů. Tato síť je přitom zřizována a provozována ve veřejném zájmu, obdobně jako třeba síť podle energetického zákona (např. plynovody). Z tohoto důvodu je možné uvažovat i o vyvlastnění vlastnického práva – např. ve formě zřízení služebnosti (věcného břemene) – za splnění dalších zákonných podmínek. V případě, že stavebník (žadatel o vydání územního rozhodnutí) není vlastníkem pozemků, je povinen předložit podle ustanovení § 184a zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „stavební zákon“), právě souhlas vlastníka pozemku. Toto obecné pravidlo ovšem v případech, kdy je možné uvažovat o vyvlastnění práva k pozemkům či stavbám, neplatí, neboť ustanovení § 184a odst. 3 stavebního zá-

kona stanoví výjimku, že takový souhlas se nedokládá.

Jsou-li tedy splněny zákonné podmínky pro vyvlastnění a jde-li o stavbu elektronických komunikací, je možné umístit stavbu proti vůli obce s tím, že následně po vydání územního rozhodnutí proběhne vyvlastňovací řízení.

- **Obec nesouhlasí s výstavbou větrných elektráren na území obce. Soukromý investor, který vlastní i pozemky na výstavbu větrných elektráren, tvrdí, že větrné elektrárny může postavit i bez souhlasu obce. Má obec možnost výstavbě nějak zabránit?**

Od ledna 2023 platí, že je možné v nezastavěném území v souladu s jeho charakterem umísťovat výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů, pokud to územně plánovací dokumentace z důvodu veřejného zájmu výslovně nevyklučuje. Současně pak platí, že rozhodnutí o umístění stavby ani územní souhlas nevyžadují stavby pro výrobu energie z obnovitelných zdrojů s celkovým instalovaným výkonem do 50 kW, pokud jsou v souladu s územně plánovací dokumentací.

Jak je zřejmé z výše uvedeného, podstatnou překážkou pro výstavbu větrných elektráren (i přes značný posun ve prospěch výstavby obnovitelných zdrojů) nadále zůstává územní plán, který ji může z důvodu veřejného zájmu vyloučit. Jestliže však územní plán dané neřeší, nebo se jedná o větrné elektrárny s celkovým instalovaným výkonem do 50 kW, poté je možné proti jejich výstavbě brojit až v rámci

stavebního řízení, a to z pozice vlastníka (či oprávněného z věcného břemene) sousedních pozemků či staveb, který je účastníkem řízení. Jako takový může uplatňovat „osobní“ námitky z pohledu dotčenosti svých práv.

- **Musí vyjádření obce jakožto účastníka územního řízení schvalovat zastupitelstvo, nebo je to pravomoc starosty obce?**

Zastupitelstvo obce vyjádření obce coby účastníka územního řízení musí schvalovat pouze za předpokladu, že si tuto pravomoc vyhradí. Platí, že pokud je obec v pozici účastníka územního řízení (au-

toritativně tedy nerozhoduje o právech a povinnostech jiných subjektů), jedná se o výkon samostatné působnosti obce. Pravomoc schvalovat vyjádření obce coby účastníka územního řízení spadá do tzv. zbytkové pravomoci rady obce. V obcích, kde se rada nevolí, se jedná o pravomoc starosty. Pravomoc si může vyhradit zastupitelstvo, lze ji ovšem svěřit rovněž starostovi a obecnímu úřadu. Lze shrnout, že v obcích, kde se rada obce nevolí, tak pokud si pravomoc nevyhradilo zastupitelstvo obce, jedná se o pravomoc starosty. V obcích, kde se rada obce volí, se jedná o pravomoc rady obce, pokud si pravomoc zastupitelstvo obce nevyhradilo. Výkon pravomoci starostou by v obcích s radou obce byl možný pouze na základě výslovného svěřením pravomoci starostovi.

*odpovědi na dotazy
zpracovala KVB advokátní kancelář*

Připomínkujeme

V červenci a srpnu (k 3. 8. 2023) jsme připomínkovali především:

Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony

Předkládá Ministerstvo práce a sociálních věcí, na Svazu připomínkuje Claudia Šrámek

Návrh přináší změny v oblasti stavebnictví týkající se ručení v poddodavatelském řetězci. Zaměstnanec bude moci nově činit odpovědným místo svého zaměstnavatele také dodavatele či dodavatele na nejvyšším stupni smluvního řetězce. Cílem není postihnout konečného příjemce služby, pro kterého jsou stavební práce prováděny. Ručení bude zakotveno až do výše minimální mzdy, platu a odměny z dohody v rozsahu, v jakém se zaměstnanec podílel na smluvním plnění pro dodavatele.

Svaz k návrhu uplatnil zásadní připomínku ve vztahu k právní úpravě ručitelství v občanském zákoníku, kdy není možné ze strany zaměstnance poddodavatele automaticky uplatňovat na dodavateli namísto svého zaměstnavatele své nároky. Na zmiňovaný typ ručitelství je nutné pohlížet jako na soukromoprávní úpravu, kdy jeden subjekt práva přebírá závazky druhého subjektu vůči třetím osobám, ač se nejedná o ručitelství smluvní ale zákonné. Rovněž ručitel-dodavatel má oprávnění se domáhat uspokojení na poddodavateli, který je skutečným dlužníkem ve vztahu ke svému zaměstnanci. Ze strany Svazu tak bylo navrženo novelu v tomto smyslu doplnit o další ustanovení.

Návrh vyhlášky, kterou se mění vyhláška č. 412/2021 Sb., o rozpočtové skladbě, ve znění vyhlášky č. 402/2022 Sb.

Předkládá Ministerstvo financí, na Svazu připomínkuje Ilona Masopustová

Konsolidační balíček se promítá do nové vyhlášky o rozpočtové skladbě v konkrétních jednotkách třídění, nikoli v textu paragrafů vyhlášky. Dochází k dílčím technickým úpravám v názvech jednotek třídění, ke zrušení několika jednotek třídění a ke změnám reflektujícím novou zákonnou úpravu. Svaz neuplatňuje připomínky.

Záměr zavedení agendy revize výdajů v České republice

Předkládá Ministerstvo financí, na Svazu připomínkuje Ilona Masopustová

V předloženém materiálu je vymezen základní rámec agendy revize výdajů. Jsou zde definovány cíle revizí, jejich průběh a organizační zajištění. Hlavním účelem zavedení revize výdajů v České republice je dle předkladatele napomoci k fiskální disciplíně a ke stanovení priorit v rámci veřejných financí. Tyto revize mají sloužit jako analytický podklad k plánování a vyhodnocování veřejných politik. Revize výdajů mají být realizovány zejména prostřednictvím mezirezortních skupin, které koordinuje Ministerstvo financí ve spolupráci s ostatními ministerstvy a ostatními ústředními orgány státní správy. Výstupem dílčích revizí má být závěrečná zpráva, která by měla obsahovat hodnocení dosavadního stavu využívání veřejných prostředků v revidované oblasti a soubor odpovídajících doporučení. Konečné rozhodnutí o implementaci doporučení budou záviset na rozhodnutí vlády nebo příslušného ministra podle povahy doporučení. Svaz neuplatňuje připomínky.

Návrh vyhlášky o procentním podílu jednotlivých obcí na částech celostátního hrubého výnosu daně z přidané hodnoty a daní z příjmů

Předkládá Ministerstvo financí, na Svazu připomínkuje Ilona Masopustová

Ministerstvo financí předložilo jako každoročně návrh vyhlášky, která stanoví procenta podílů jednotlivých obcí na částech celostátního hrubého výnosu daně z přidané hodnoty a daní z příjmů. Tato vyhláška nabude účinnosti dnem 1. září 2023. Tuto vyhlášku vydává MF v souladu v § 4 odst. 11 zákona č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení daní, ve znění zákona č. 377/2007 Sb., zákona č. 295/2012 Sb., zákona č. 391/2015 Sb. a zákona č. 540/2020 Sb. Svaz neuplatňuje připomínky.

Návrh vyhlášky, kterou se mění vyhláška č. 328/2020 Sb., o územních pracovištích celních úřadů, která se nenacházejí v jejich sídlech, ve znění vyhlášky č. 311/2022 Sb.

Předkládá Ministerstvo financí, na Svazu připomínkuje Ilona Masopustová

Předmětem navrhované právní úpravy je zrušení 6 územních pracovišť celních úřadů a přesun 2 územních pracovišť celních úřadů do jiného města. Změna navrhované právní úpravy je činěna cestou novely přílohy stávající vyhlášky upravující danou problematiku. Volba 6 konkrétních územních pracovišť celních úřadů, která se nenacházejí v jejich sídlech, jejichž zrušení se navrhuje, byla provedena na základě hodnocení dopadů regulace, v jehož rámci byla relevantní územní pracoviště zejména podrobena testu efektivity. Ta územní pracoviště, která tímto testem, resp. celkovým posouzením podle předkladatele pozitivně neprošla, jsou navržena ke zrušení. Nyní posuzovaná optimalizace sítě územních pracovišť je současně dílčí částí celkové reorganizace soustavy celních úřadů. Finančním krokem je redukce počtu celních úřadů z 15 na 6 se sídly v pěti největších městech České republiky (Praze, Brně, Plzni, Ostravě a Liberci), a to k datu 1. července 2025, která je obsažena v návrhu zákona, kterým se mění některé zákony v souvislosti s konsolidací veřejných rozpočtů (tento návrh zákona aktuálně prochází legislativním procesem).

Svaz uplatnil připomínku týkající se snížení dostupnosti této veřejné služby, vyliďňování venkova a k poklesu komfortu jak fyzických, tak právnických osob, které využívaly služeb předmětných úřadů.

Návrh vyhlášky o požadavcích na výstavbu

Předkládá Ministerstvo pro místní rozvoj, na Svazu připomínkuje Ivona Mottlová

Vyhláška o požadavcích na výstavbu je novým prováděcím právním předpisem stavebního zákona, který je inspirován a vychází z dosud platných vyhlášek k zákonu č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu. Zároveň jsou součástí této vyhlášky i technické požadavky, resp. jejich části, z prováděcích právních předpisů, které jsou dnes v gesci dalších ústředních správních orgánů, a to z důvodu sjednocení problematiky.

Svaz rozporoval, že některé části vyhlášky jsou zpracovány do značných detailů, zatímco jiné jsou velmi obecné až neurčité. Některá ustanovení nejsou dostatečně jednoznačná a určitá bez jejich upřesnění v důvodové zprávě, mohou tak působit problémy v rámci aplikační praxe. V návrhu nejsou dostatečně reflektovány prvky zelené infrastruktury a hospodaření s dešťovými vodami. Svaz požadoval upravit formulaci ustanovení pro umístění stavby pro podnikatelskou činnost na pozemku rodinného domu, pouze pokud to odpovídá stávajícímu charakteru lokality anebo návrhovému charakteru podle ÚPD a ÚPP. Negativně se vymezil proti navyšování povinného počtu parkovacích míst v souvislosti s výstavbou bytových domů.

Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 349/1999 Sb., o Veřejném ochránci práv, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony

Předkládá Úřad vlády, na Svazu připomínkuje Ivona Mottlová

Předložený návrh si klade za cíl zřídit národní lidskoprávní instituci a institut ochránce práv dětí na půdorysu současné Kanceláře Veřejného ochránce práv.

Svaz v rámci připomínkového řízení namítl, že k naplnění uvedeného účelu není nezbytné přijímat takto rozsáhlou právní úpravu a zřizovat novou instituci ochránce práv dětí. Zavedení nové instituce bude generovat další nároky na státní rozpočet, a to v době, kdy vláda připravuje nejrůznější konsolidační balíčky a reformy, které mají stabilizovat státní rozpočet a snížit výdaje státu. Předkládaný návrh je v přímém rozporu s proklamovanou konsolidací veřejných financí. Svaz požadoval stávající zákon upravit tak, aby s sebou nenesl další personální, věcné a finanční nároky.

Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 6/2002 Sb., o soudech, soudcích, přísedících a státní správě soudů a o změně některých dalších zákonů (zákon o soudech a soudcích)

Předkládá Ministerstvo spravedlnosti, na Svazu připomínkuje Ivona Mottlová

Cílem návrhu novely je opuštění podílu laických přísedících na rozhodování soudů v pracovněprávních sporech v občanském soudním řízení a v trestním řízení před okresním soudem a jejich omezení v některých trestních řízeních před krajským soudem na prvním stupni.

Svaz odmítl návrh na zrušení institutu přísedících v pracovněprávních sporech v občanském soudním řízení a v trestním řízení před okresním soudem a jejich omezení v některých trestních řízeních před krajským soudem na prvním stupni. Účast občanů, kteří jsou voleni zastupitelstvy územních samosprávních celků, v soudních senátech představuje prvek veřejné kontroly nad výkonem soudní moci. Tento prvek pak může posilovat důvěru veřejnosti v nezávislou a spravedlivou justici. Určitá forma zapojení veřejnosti do soudních systémů existuje ve velké řadě vyspělých evropských demokracií.

Návrh zákona o kybernetické bezpečnosti

Předkládá Národní úřad pro kybernetickou a informační bezpečnost, na Svazu připomínkuje Alena Klimt

Návrh zákona si klade za cíl provést právní úpravu kybernetické bezpečnosti v rámci implementace Směrnice NIS2, v řadě případů však i nad rámec stanovený směrnicí EU. Základní ambicí je specifikace povinností povinných subjektů v režimu vyšších a nižších povinností, specifikace prověřování dodavatelského řetězce a specifikace kritérií regulovaných služeb a kritérií pro identifikaci regulované služby. Návrh je doprovázen řadou prováděcích právních předpisů (rozumějme podzákoných právních předpisů), které se dotýkají např. i rozlišení povinných subjektů na subjekty v režimu nižších a vyšších povinností, přičemž do režimu vyšších povinností by spadaly municipalita nad 150 000 obyvatel a do režimu nižších povinností by byly zakomponovány všechny obce s rozšířenou působností. Subjekty pak dle svého zařazení mají různé povinnosti definované zčásti zákonem, zčásti prováděcími právními předpisy. Svaz k návrhu uplatnil řadu zásadních připomínek, ať už například sanováním nákladů spojených s realizací začínaje, přes naprosto zásadní otázku, aby municipalita jako celky byly z režimu tohoto zákona vyňaty, neboť jejich zařazení dle evropské legislativy není nutné, až po konkrétní připomínky k samotné realizaci povinností (např. zda bude na trhu dostatek odborníků a kdo konkrétně bude nadán odpovědností za realizaci).

Návrh zákona, kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o kybernetické bezpečnosti

Předkládá Národní úřad pro kybernetickou a informační bezpečnost, na Svazu připomínkuje Alena Klimt

Návrh zákona provádí další legislativní změny spojené s přijetím zákona o kybernetické bezpečnosti.

Svaz se k jeho částem vymezil zásadními připomínkami, a to zejména z pohledu analýzy dopadů na územní samosprávné celky a z pohledu nákladů spojených s realizací. Dále z důvodu podřízení informačního systému veřejné správy, resp. jeho uživatelů, do režimu zákona o kyberbezpečnosti (ve svém důsledku do režimu povinného subjektu v režimu nižších povinností), což má zásadní dopad v aplikační praxi.

Zákon o podpoře v bydlení

Předkládá Ministerstvo pro místní rozvoj, za Svaz připomínkuje Martin Pikous

Cílem návrhu zákona je nastavení systémového řešení bytové nouze v České republice. Na úrovni ORP mají vzniknout tzv. kontaktní místa pro bydlení poskytující osobám v bytové nouzi poradenství v oblasti bydlení a rozhodovat o doporučení konkrétních podpůrných opatření. Návrh obsahuje několik forem podpory, přičemž finanční příspěvky vyplácené poskytovatelům krajskými úřady náleží právě těmto poskytovatelům (nárok však jde za konkrétní osobou dle doporučení kontaktního místa). Poskytovatelem tzv. bytů s garancí budou obce i soukromé osoby. Zákon definuje minimální standardy vyhovujícího bydlení a zvláště zranitelné osoby, kterým bude podpora poskytována prioritně.

Svaz se na přípravě tohoto zákona podílel intenzivně od počátku, díky čemuž bylo ze strany navrhovatele řadě připomínek vyhověno, ať už se jednalo o financování kontaktních míst nebo konkrétní procesní postupy. Přijetí zákona je ale podmíněno relativně vysokými požadavky na financování ze státního rozpočtu. Svaz návrh podpoří pouze v případě garance úplné náhrady financování činnosti obcí v přenesené působnosti a nastavení funkčního systému podpory, který do systému skutečně dostane nové byty. Prioritou Svazu v oblasti bydlení je nadále především dotační podpora výstavby obecních bytů.

Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 247/2014 Sb., o poskytování služby péče o dítě v dětské skupině

Předkládá Ministerstvo práce a sociálních věcí, za Svaz připomínkuje Martin Pikous

Ministerstvo práce a sociálních věcí v rámci avizované novely zákona o dětských skupinách předložilo neočekávaně také zásadní novelizaci školského zákona, která stanovuje nové povinnosti obcím v poskytování předškolního vzdělávání. Návrh trpí řadou chyb a vnitřních rozporů, které podle názoru Svazu nepovedou k požadovanému cíli. Stejně překvapivá je také navrhovaná úprava zákona o sociálních službách, v rámci kterého by měla vzniknout specializovaná pozice tzv. rodinného asistenta. I tato úprava je z legislativního hlediska velmi problematická, z toho důvodu Svaz doporučil tento návrh odložit a projednat v rámci připravované novely legislativního ukotvení sociálních pracovníků.

Dopravní sektorové strategie 3. fáze - Střednědobý plán údržby, rozvoje a financování dopravní infrastruktury pro období 2024–2033

Předkládá Ministerstvo dopravy, za Svaz připomínkuje Martin Pikous

Dokument představuje základní resortní koncepci Ministerstva dopravy formulující priority a cíle v oblasti rozvoje dopravy a dopravní infrastruktury ve střednědobém horizontu roků 2024 až 2033 a rámcově i v dlouhodobém horizontu až do roku 2050. Definuje zásady pro efektivní a kvalitní zajištění provozování existující dopravní infrastruktury a obsahuje principy pro určení prioritizace připravovaných rozvojových klastrů (dopravních tahů) při konkrétní výši finančního rámce.

Svaz uplatnil konkrétní doporučující připomínky na základě podnětů z území.

Dále jsme se zabývali následujícími právními normami:

U těchto návrhů právních předpisů nebyl zjištěn negativní dopad do činnosti měst a obcí.

- Návrh vyhlášky, kterou se mění vyhláška č. 306/2012 Sb., o podmínkách předcházení vzniku a šíření infekčních onemocnění a o hygienických požadavcích na provoz zdravotnických zařízení a ústavů sociální péče
- Priority a oblasti dotačního titulu „Protidrogová politika“ Úřadu vlády ČR na rok 2024
- Změny v centralizaci finančních prostředků vyčleněných ze státního rozpočtu na realizaci protidrogové politiky
- Návrh nařízení vlády, kterým se mění nařízení vlády č. 361/2007 Sb., kterým se stanoví podmínky ochrany zdraví při práci, ve znění pozdějších předpisů
- Návrh zákona, kterým se mění některé zákony v souvislosti s elektronizací vybraných agend
- Návrh vyhlášky, kterou se mění vyhláška č. 134/1998 Sb., kterou se vydává seznam zdravotních výkonů s bodovými hodnotami
- Návrh zákona o zabezpečení hydrometeorologické služby a o změně souvisejících zákonů
- Návrh vyhlášky, kterou se mění vyhláška č. 366/2005 Sb., o požadavcích vztahujících se na některé zmrazené potraviny
- Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 269/2021 Sb., o občanských průkazech, ve znění zákona č. 471/2022 Sb., a zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon)
- Návrh vyhlášky o sídlech obvodních báňských úřadů
- Návrh vyhlášky, kterou se mění vyhláška č. 306/2012 Sb., o podmínkách předcházení vzniku a šíření infekčních onemocnění a o hygienických požadavcích na provoz zdravotnických zařízení a ústavů sociální péče, ve znění vyhlášky č. 244/2017 Sb.
- Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 526/1990 Sb., o cenách, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony

Výběr z judikatury Nejvyššího správního soudu

Správní řízení: změněné závazné stanovisko

Pokud je v odvolacím řízení změněno závazné stanovisko a následně zrušeno prvostupňové rozhodnutí, stává se změněné závazné stanovisko podkladem nového prvostupňového rozhodnutí. Pokud je poté podáno odvolání, v němž jsou namítány vady (změněného) závazného stanoviska, odvolací orgán již nepostupuje podle § 149 odst. 7 správního řádu, ale zodpovězení odvolacích námitek zajistí v součinnosti s nadřízeným orgánem dotčeného orgánu prostřednictvím doplnění změněného závazného stanoviska.

(Podle rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 31. 1. 2023, čj. 43 A 19/2021-90)

Územní plánování: vyhodnocení vlivů na životní prostředí; Řízení před soudem: nařízení jednání při přezkumu zásad územního rozvoje

Jestliže vyhodnocení kumulativních a synergických vlivů na životní prostředí jako součást vyhodnocení vlivů na udržitelný rozvoj území zpracovaného společně s návrhem zásad územního rozvoje, resp. jejich aktualizace (§ 36 odst. 1 zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu), vyvolává dílčí nejasnosti a otázky, je třeba, aby dal krajský soud odpůrci dostatečný prostor k tomu, aby sám (či za podpory osob, které pořizovatel zásad územního rozvoje pověřil zpracováním těchto odborných podkladů) mohl tyto podklady v řízení před soudem obhájit. To platí zejména za situace, kdy navrhovatelé v procesu pořizování zásad

územního rozvoje nepodali dostatečně konkrétní námítky proti vyhodnocení kumulativních a synergických vlivů, a tato otázka se v dané míře podrobnosti objevila až v řízení před krajským soudem. V tomto případě není na místě zrušit zásady územního rozvoje (jejich aktualizaci) podle § 76 odst. 1 písm. b) ve spojení s § 101b odst. 4 s. ř. s. bez jednání, tedy bez dalšího vyjít z toho, že se zásady územního rozvoje opírají o neúplné podklady, které vyžadují zásadní doplnění, jež nemůže být provedeno před soudem.

(Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 2. 2023, čj. 8 As 98/2020-235)

Územní a stavební řízení: účastenství občanského sdružení zabý- vajícího se ochranou přírody a krajiny

Pokud bylo řízení dle zák. č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu, pravomocně skončeno rozhodnutím do 31. 12. 2017 a po 1. 1. 2018 bylo toto rozhodnutí zrušeno správním soudem, je třeba otázku účastenství občanského sdružení ve smyslu § 70 odst. 2 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, v dalším řízení posuzovat dle dosavadních právních předpisů na základě analogické aplikace čl. II bodu 10 zákona č. 225/2017 Sb., kterým se mění zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu.

(Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 3. 2023, čj. 9 As 193/2022-35)

Územní a stavební řízení: souhlasy vydávané stavebním úřadem; lhůta pro zahájení přezkumného řízení; lhůta pro

vydání rozhodnutí ve zkráceném přezkumném řízení

Na zahájení přezkumného řízení, jehož předmětem je souhlas vydávaný stavebním úřadem podle § 96, § 106, § 122, § 127 a § 128 zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu, se vztahuje pouze objektivní lhůta 1 roku ode dne, kdy souhlas nabyl právních účinků. Dvoutměsíční subjektivní lhůta podle § 96 odst. 1 správního řádu se neuplatní. V objektivní lhůtě 1 roku ode dne, kdy souhlas nabyl právních účinků, lze vydat i rozhodnutí ve zkráceném přezkumném řízení podle § 98 správního řádu.

(Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 3. 2023, čj. 6 As 392/2021-40)

Územní a stavební řízení: zajištění přístupu ke stavbě

I. Dopravní dostupností a obslužností stavby se stavební úřad musí zabývat nejen v územním, ale i ve stavebním řízení, v němž má povinnost ověřit, zda je zajištěn příjezd ke stavbě [§ 111 odst. 1 písm. c) zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu] nejen z hlediska technického, ale též právního.

II. Příjezd ke stavbě [§ 111 odst. 1 písm. c) zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu] přes cizí pozemek je třeba zajistit takovým právním titulem, který spolehlivě založí oprávnění užívat přístupový pozemek nejen po dobu realizace stavby, ale i jejího užívání.

(Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 3. 2023, čj. 6 As 2/2022-44)

*Zdroj: Sbírka rozhodnutí
Nejvyššího správního soudu*

Kdo získal ocenění nejlepší obecní či městský zpravodaj roku 2022?

Již po dvanácté hodnotila sedmičlenná porota zpravodaje obcí a měst. Vítězové si převzali svá ocenění na slavnostním vyhlášení, které se konalo v úterý 4. července 2023 na Velehradě u příležitosti Dnů lidí dobré vůle. Do soutěže se letos přihlásilo bezmála 300 zpravodajů. Soutěž vyhláší Civipolis, o. p. s., Katedra politologie FF UP v Olomouci, UNIVES.EU, Sdružení místních samospráv a Angelus Aureus o. p. s. Na slavnostním vyhlášení nechyběli tentokrát tvůrci všech oceněných zpravodajů či představitelé obcí a měst, které je vydávají. A který zpravodaj byl neúspěšnější?

Kategorie obecních zpravodajů

Zvítězil **Blučínský zpravodaj** obce Blučina – okr. Brno-venkov. Marie Macháčová, která vyhlášení moderovala, k tomu uvedla: „Za mě jde o top zpravodaj mezi těmi obecními. Je svěží, moderní, jiný. Zaujaly nás velké fotky, výborná je i kvalita textů, pestrost rubrik.“

Druhé místo získaly **Hrádecké noviny**, jejichž vydavatelem je obec Hrádek v Moravskoslezském kraji, který už v minulosti bodoval v kategorii nejlepší rubrika. Třetí nejlepší je tentokrát **Magazín ze života obce Hvozdná**, jenž vydává obec Hvozdná ve Zlínském kraji.

Kategorie městských zpravodajů

V kategorii městských zpravodajů se nejlépe umístil zpravodaj **Hobuleť**, jehož vydavatelem je městská část Praha 7. „Za nás

hodnotitele naprostá jednička mezi letos přihlášenými zpravodaji. Zaujala nás grafika, texty i pestrost rubrik. Tomuto zpravodaji není co vytknout. Líbí se nám zajímavé a po letech zase nové zpracování,“ hodnotila dále Marie Macháčová. Druhé místo získal **Třeboňský svět**, který vydává město Třeboň v Jihočeském kraji, třetí nejlepší je podle hodnotitelů **Vysokomýtský zpravodaj**, ten vydává město Vysoké Mýto v Pardubickém kraji.

Nejlepší zpravodaj DSO a MAS

Porota udělila také cenu nejlepšímu zpravodaji dobrovolného svazku obcí a místní akční skupiny. Vítězem této kategorie se stal **Zpravodaj Mikroregionu Hustířanka** – dobrovolného svazku obcí, jenž má sídlo v obci Dubenec v Královéhradeckém kraji.

Nejlepší příspěvek/rubrika

Samostatně oceněn byl i nejlepší příspěvek napříč zpravodaji. Toto ocenění získala rubrika v Morašickém občasníku, jejímž autorem je **Petr Zehnálek**. „Porota oceňuje autora za to, jak poutavě a zasvěceně přibližuje čtenářům zajímavosti z okolí, které často přehlídíme,“ uvedl za hodnotitele Pavel Šaradín. Ve zpravodajích, které porota měla možnost prohlížet, píše Petr Zehnálek o starých ovocných odrůdách a o houbách. Obec Morašice, která tento zpravodaj vydává, se nachází v Pardubickém kraji.

Další informace k soutěži naleznete také na adrese www.civipolis.cz.

1. místo města

1. místo obce

Kdo půjde do finále celostátního kola soutěže Vesnice roku?

Hodnotící komise v průběhu května a června vybraly třináct krajských vítězů 27. ročníku soutěže Vesnice roku, do níž se letos přihlásilo 175 obcí. Ti se v září v Luhačovicích utkají o celostátní titul za rok 2023. Vítěz získá rovněž finanční odměnu ve výši až 2,6 milionů korun od Ministerstva pro místní rozvoj. Jedním ze čtyř spoluvyhlašovatelů soutěže je také Svaz měst a obcí.

Opět se oceňoval především společenský život, aktivity občanů, podnikání, péče o stavební fond a obraz vesnice, občanská vybavenost, inženýrské sítě a úspory energií, úroveň péče o veřejná prostranství,

krajinu, přírodní prvky a zeleň v obci, připravované záměry, informační technologie a koncepční dokumenty obce. Za nejlepší výsledky v těchto kritériích hodnocení získala třináctka finalistů Zlatou stuhu v krajských kolech.

Nejmenší obcí, která se do letošního ročníku soutěže přihlásila, je Suchá Lhota z Pardubického kraje s 84 obyvateli. Naopak největší soutěžící obcí je Hrádek z kraje Moravskoslezského s počtem obyvatel 1966. Obě obce v krajských kolech zvítězily. Uvidíme, jak uspějí v kole celostátním.

Krajské komise udělovaly také stuhy a diplomy. Zkrátka tak nepřišly ani další vesnice, soutěžily například o Modrou stuhu za společenský život, Bílou stuhu za činnost mládeže, Zelenou stuhu za péči o zeleň a životní prostředí a Oranžovou stuhu za spolupráci obce a zemědělského subjektu. Obce se také ucházely o diplomy, které oceňují například výjimečnou knihovnu nebo kroniku, Cenu naděje pro živý venkov za místní spolkový život a Zlatou cihlu, která oceňuje příkladné stavby realizované v duchu Programu obnovy venkova.

Fotogalerii z vyhlásování krajských vítězů najdete na str. 20 až 23.

Vesnice roku 2023 – přehled ocenění udělených v rámci krajských kol (stuhy)

Kraj	Zlatá stuha za vítězství v krajském kole	Modrá stuha za společenský život	Bílá stuha za činnost mládeže	Zelená stuha za péči o zeleň a životní prostředí	Oranžová stuha za spolupráci obce a zemědělského subjektu
Jihomoravský	Sudoměřice (okr. Hodonín)	Ořechov (Brno-venkov)	Drásov (Brno-venkov)	Vohančice (Brno-venkov)	Branišovice (Brno-venkov)
Zlínský	Ostrožská Lhota (okr. Uherské Hradiště)	***	***	***	Nedachlebice (okr. Uherské Hradiště)
Středočeský	Ledčice (okr. Mělník)	Bukovno (okr. Mladá Boleslav)	Davle (okr. Praha-západ)	Chorušice (okr. Mělník)	Kněžice (okr. Nymburk)
Karlovarský	Andělská Hora (okr. Karlovy Vary)	Doupovské Hradiště (okr. Karlovy Vary)	Oloví (okr. Sokolov)	Pomezí nad Ohří (okr. Cheb)	***
Královéhradecký	Suchý Důl (okr. Náchod)	Libňatov (okr. Trutnov)	***	Světlí (okr. Hradec Králové)	Česká Metuje (okr. Náchod)
Liberecký	Bílý Kostel nad Nisou (okr. Liberec)	Všelibice (okr. Liberec)	Zlatá Olešnice (okr. Jablonec nad Nisou)	***	Roprachtice (okr. Semily)
Moravskoslezský	Hrádek (okr. Frýdek-Místek)	Morávka (okr. Frýdek-Místek)	***	***	***
Jihočeský	Doudleby (okr. České Budějovice)	Chrástovice (okr. Strakonice)	Besednice (okr. Český Krumlov)	Řepeč (okr. Tábor)	Truskovice (okr. Strakonice)
Olomoucký	Čechy pod Kosířem (okr. Prostějov)	***	Vrchoslavice (okr. Prostějov)	Loučná nad Desnou (okr. Šumperk)	***
Pardubický	Suchá Lhota (okr. Svitavy)	Choltice (okr. Pardubice)	Prosetín (okr. Chrudim)	Červená Voda (okr. Ústí nad Orlicí)	***
Plzeňský	Chodová Planá (okr. Tachov)	Krašovice (okr. Plzeň-sever)	Křenovy (okr. Domažlice)	Zvíkovec (okr. Rokycany)	Velký Malahov (okr. Domažlice)
Ústecký	Dolní Poustevna (okr. Děčín)	Modlany (okr. Teplice)	Křešice (okr. Litoměřice)	Hlinná (okr. Litoměřice)	Tisá (okr. Ústí nad Labem)
Vysočina	Nová Ves u Nového Města na Moravě (okr. Žďár nad Sázavou)	Štěměchy (okr. Třebíč)	Dlouhé (okr. Žďár nad Sázavou)	Veselá (okr. Pelhřimov)	Smrčná (okr. Jihlava)

*** Stuha neudělena

